

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
W KALISZU
MIEŚCIE NA PRAWACH POWIATU**

Stan na dzień 31 grudnia 2013 roku

Kalisz, styczeń 2014 r.

Spis treści:

WSTĘP	5
I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH	7
I.1. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ZAPOBIEGANIEM EPIDEMIOM CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	7
I.2. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH.	7
I.2.1. <i>Zatrucia i zakażenia pokarmowe</i>	10
I.2.2. <i>Wirusowe zapalenia wątroby</i>	12
I.2.3. <i>Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego</i>	14
I.2.4. <i>Zachorowania na grypę</i>	16
I.3. PROGRAMY WYKORZENIENIA CHOROÓB ZAKAŻNYCH W POLSCE.....	16
I.4. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH.....	17
I.5. PODSUMOWANIE:	17
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	18
OCENA JAKOŚCI WODY.	18
WODOCIĄGI O PRODUKCJI 10 000-100 000 M ³ /D.....	20
WODOCIĄGI O PRODUKCJI 100-1000 M ³ /D	24
WODOCIĄGI O PRODUKCJI < 100M ³ /D	24
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	26
III.1. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ.....	26
III.2. SCHRONISKA I INNE OBIEKTY PRZEZNACZONE DLA OSÓB BEZDOMNYCH.	26
III.3. HOTELE.....	26
III.4. INNE OBIEKTY ŚWIADCZĄCE USŁUGI NOCLEGOWE	26
III.5. ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU I SOLARIA	26
III.6. OBIEKTY KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ.....	27
III.7. USTĘPY PUBLICZNE.....	28
III.8. CMENTARZE I ZAKŁADY USŁUG POGRZEBOWYCH	29
III.9. BASENY KĄPIELOWE.	29
III.10. HAŁAS KOMUNALNY	29
III.11. INNE OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.....	30
III.12. PODSUMOWANIE	30
IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH	31
IV.1. ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ – OGÓLEM	31
IV.2. ZAKŁADY LECZNICTWA ZAMKNIĘTEGO	31
IV.2.1. <i>Stan techniczny i funkcjonalny Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu</i>	31
IV.2.2. <i>Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków</i>	34
IV.2.3. <i>Komory dezynfekcyjne</i>	36
IV.2.4. <i>Sterylizacja</i>	36
IV.2.5. <i>Żywnienie pacjentów w szpitalu</i>	37
IV.2.6. <i>Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów</i>	38
IV.2.7. <i>Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną</i>	39
IV.3. ZAKŁADY LECZNICTWA AMBULATORYJNEGO.....	39
IV.3.1. <i>Postępowanie z czystą i brudną bielizną</i>	40
IV.3.2. <i>Postępowanie z odpadami medycznymi</i>	40
IV.3.3. <i>Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku</i>	40
IV.3.4. <i>Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego</i>	40

IV.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	40
IV.4. PRAKTYKI LEKARSKIE	41
IV.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną.....	41
IV.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	41
IV.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	41
IV.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	41
IV.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	41
IV.5. PRAKTYKI PIEŁĘGNIARSKIE	42
IV.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną.....	42
IV.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	42
IV.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	42
IV.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	42
IV.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	42
IV.6. PODSUMOWANIE.....	42
V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY.....	44
V.1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA W RAMACH BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO	44
V.1.1. Struktura zatrudnienia.....	44
V.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia.....	44
V.1.3. Kontrole w ramach nadzoru.....	45
V.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy.....	45
V.1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.....	45
V.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy.....	46
V.2. CHOROBY ZAWODOWE.....	47
V.3. PODSUMOWANIE	48
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH.....	49
VI.1. NADZÓR NAD PLACÓWKAMI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYMI.....	49
VI.2. FUNKCJONALNOŚĆ I STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW	49
VI.3. ZAOPATRZENIE W WODĘ I KANALIZACJA	50
VI.4. WARUNKI DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I REKREACJI	50
VI.5. MEBLE SZKOLNE.....	50
VI.6. ROZKŁADY ZAJĘĆ SZKOLNYCH	50
VI.7. DOŻYWIANIE W SZKOŁACH.....	51
VI.8. OPIEKA MEDYCZNA	51
VI.9. NADZÓR NAD SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I PREPARATAMI NIEBEZPIECZNYMI	51
VI.10. OCENA WARUNKÓW NAUCZANIA.....	51
VI.11. NADZÓR NAD SZKOŁAMI WYŻSZYMI.....	52
VI.12. WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY	52
VI.13. PODSUMOWANIE.....	53
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	54
VII.1. ZAKRES NADZORU SANITARNEGO	54
VII.2. NAJCZĘŚCIEJ STWIERDZANE UCHYBIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH OBIEKTÓW	55
VII.2.1. Sklepy spożywcze	55
VII.2.2. Kioski spożywcze	55
VII.2.3. Magazyny hurtowe.....	56
VII.2.4. Piekarnie.....	56
VII.2.5. Ciastkarnie	56
VII.2.6. Przetwórnice owocowo-warzywne	56
VII.2.7. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte.....	56

VII.3. STAN SANITARNY ŚRODKÓW TRANSPORTU ŻYWNOŚCI	57
VII.4. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH	57
VII.5. OCENA SPRAW ZAŁATWIANYCH W SYSTEMIE RASFF	58
VII.6. JAKOŚĆ ZDROWOTNA PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	59
VII.7. OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA.....	59
VII.8. PODSUMOWANIE	59
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA.....	60
PODSUMOWANIE.....	62
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	64
X. WNIOSKI	65

WSTĘP

I. GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU:

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w 2013 roku było promowanie zdrowego stylu życia, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

II. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU:

1. Prowadzenie nadzoru nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Kontynuowanie nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w zakresie rejestracji zgłoszeń, prowadzenia analiz epidemiologicznych i przygotowania raportów statystycznych.
3. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem kosmetyków w myśl obowiązujących przepisów.
5. Prowadzenie szczególnego nadzoru nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Ocena zabezpieczenia pod względem sanitarnym imprez masowych i wydawanie stosownych postanowień.
7. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody w kąpieliskach oraz basenach kąpielowych.
8. Prowadzenie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wydawanie na podstawie sprawozdań oceny jej przydatności .
9. Doskonalenie sposobu poboru i transportu próbek wody do badań poprzez przestrzeganie obowiązującej procedury przez próbkobiorców i udział w szkoleniach w tym zakresie.
10. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
11. Sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 w oparciu o obowiązujące przepisy.
12. Podejmowanie działań zapobiegających wytwarzaniu i wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz opracowanymi algorytmami postępowania w tej dziedzinie.
13. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania i opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
14. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad szkołami i innymi placówkami oświatowo – wychowawczymi w zakresie wentylacji pomieszczeń.

15. Wzmożenie nadzoru nad stanem sanitarno-technicznym szkolnych boisk sportowych.
16. Wzmożenie nadzoru w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych w zakresie certyfikatu i atestu na meble.
17. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
18. Inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzór działalności w zakresie oświaty zdrowotnej, promocji zdrowia i profilaktyki chorób.
19. Kontynuowanie rozszerzenia akredytacji badań laboratoryjnych.
20. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań sanitarno – zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, a także przy uzgodnieniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy opiniowaniu, w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego.
21. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska PSSE w Kaliszu. Prezentowane w w/w dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2013 realizowanych przez PPIS w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Stan sanitarny i sytuacja epidemiologiczna miasta Kalisza na prawach powiatu w roku 2013r. jest dostępny również w Internecie pod adresem:

<http://www.psse-kalisz.pl/>

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

I.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych.

Podejmowane w 2013 roku działania wynikały z sytuacji epidemiologicznej i dotyczyły:

- nadzoru nad zgłaszalnością chorób inwazyjnych,
- objęcia nadzorem osób z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą,
- nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* i kierowaniem osób z bliskiego kontaktu na badania w kierunku nosicielstwa,
- monitorowania zachorowań na różyczkę i grypę w związku z obserwowaną sytuacją epidemiologiczną,
- zapobiegania wścieklizny poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych, współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarно - Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania).

W roku sprawozdawczym przystąpiono do realizacji epidemiologicznego programu nadzoru nad grypą „SENTINEL”. Na terenie miasta Kalisza w sezonie 2012/2013 uczestniczył jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Sprawozdania z realizacji programu w formie zbiorczych meldunków przekazywano raz w tygodniu przez cały sezon epidemiczny grypy do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.

Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie miasta Kalisza, podobnie jak w latach ubiegłych kształtowała się pomyślnie.

Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome, a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są od szeregu lat obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na stałym niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, błonica, tężec, nagminne porażenie dziecięce, odra, wścieklizna). Pomyślnie kształtuje się również sytuacja epidemiologiczna chorób, przeciwko którym wdrożono w ostatnich kilku latach obowiązkowe lub zalecane szczepienia ochronne (np. świnka, ospa wietrzna, choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae* typu b – inwazyjna).

W roku 2013 odnotowano znaczny wzrost liczby zachorowań na różyczkę, zarejestrowano 110 przypadków zachorowań (współ. zap. 105,5), w 2012 były 2 przypadki zachorowań przy współczynniku 1,9 (rozd. I.2.3.).

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie miasta Kalisza wystąpiło 1 ognisko zakażenia pokarmowego wywołane przez norowirusy, zachorowały 24 osoby, w tym 1 osoba była hospitalizowana (rozd. I.2.1.).

W roku 2013 zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby ogółem wynosiła 61,4, odnotowano 64 zachorowania (w 2012 roku zap. wynosiła 49,6 zachorowań było 52). (rozd.I.2.2)

Choroby inwazyjne

Ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych, w tym posocznic spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* *Neisseria meningitidis* nie odnotowano.

Zachorowania na choroby inwazyjne w ostatnich sześciu latach przedstawiały się następująco (patrz tab.1)

Tab. 1. Zachorowania na choroby inwazyjne w latach 2008 – 2013

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2008 r.	2009 r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Neisseria meningitidis</i> – (posocznica, zap. opon m-rdz.)	1	2	0	2	0	0
<i>Streptococcus pneumoniae</i> (zap.opon mózg.-rdzeń.)	0	0	1	0	0	1

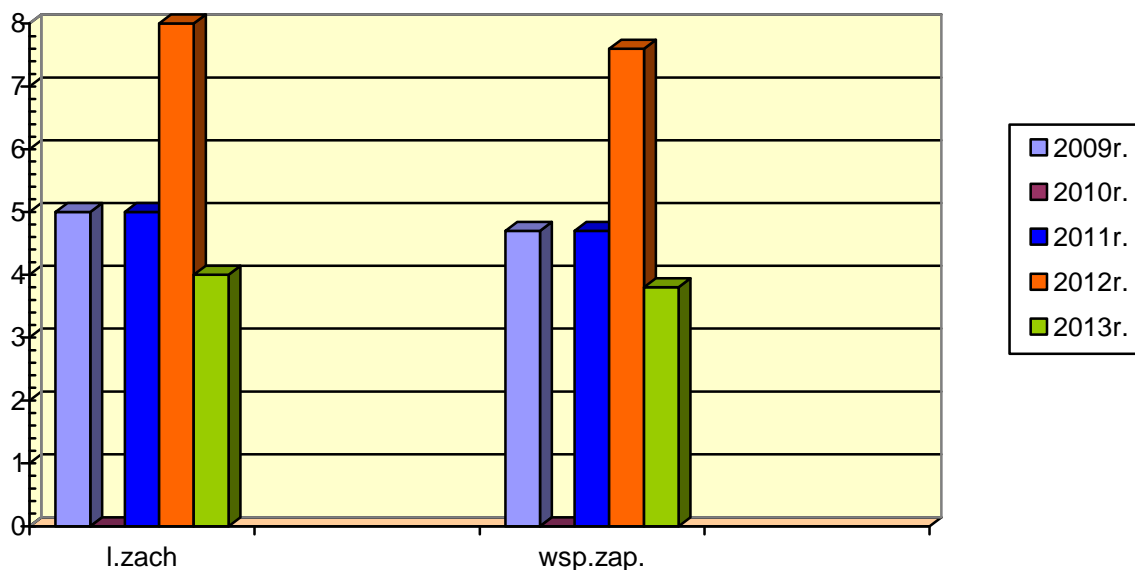
Borelioza

W roku 2013 spadła liczba zachorowań na boreliozę w stosunku do roku poprzedniego, zarejestrowano 4 przypadki (wsp. zap. 3,8), w roku 2012 było 8 zachorowań (wsp. zap.7,6). W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że narażenie na ukłucie przez kleszcza wystąpiło u osób odwiedzających zalesione tereny miasta i powiatu kaliskiego. Nie było narażenia zawodowego. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2009 – 2013 przedstawia tabela i wykres.

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w latach 2009 – 2013

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2009		2010		2011		2012		2013	
	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.
Borelioza	5	3,7	0	0	5	4,7	8	7,6	4	3,8

*Współczynnik zapadalności na 100 tyś. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 1 - Borelioza- zachorowalność i zapadalność w latach 2009 -2013

Pokąsanie przez zwierzęta - narażenie na wściekliznę

Spośród 67 przypadków zgłoszonych z powodu kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę (w tym 6 osób zamieszkujących w mieście Kalisz, ale pokąsanych na terenie innych powiatów), szczepieniom poddano 19 osób. Pozostałe osoby zostały zwolnione ze szczepień p/wściekliznę dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to widoczny efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi.

Neuroinfekcje

Od 2 lat odnotowuje się mniejszą liczbę zachorowań na neuroinfekcje w stosunku do lat wcześniejszych. W roku sprawozdawczym 2013 zarejestrowano 6 przypadków zachorowań przy współ. zap. 5,8 podobnie jak w roku 2012 (5 zachorowań-współ. zap. 4,8), w roku 2011 zarejestrowano 14 przypadków zachorowań (współ. zap. 13,1), w 2010 roku zarejestrowano 24 przypadki zachorowań (współ. zap. 22,5) a roku 2009 było 12 zachorowań (współ. zap. 11,2).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych na tle nieokreślonym – mężczyzna 71 lat
- 1 przypadek podejrzenia choroby Creutzfeldta-Jakoba – kobieta 67 lat
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych w przebiegu półpaśca – kobieta 71 lat
- 1 przypadek zapalenia mózdzku w następstwie ospy wietrznej – dziewczynka 9 lat
- 1 przypadek zapalenia pnia mózgu na tle nieokreślonym – mężczyzna 23 lata
- 1 przypadek ropnego zapalenia opon mózgowych wywołany przez *Streptococcus pneumoniae* – kobieta 48 lat.

Zgonów nie zanotowano.

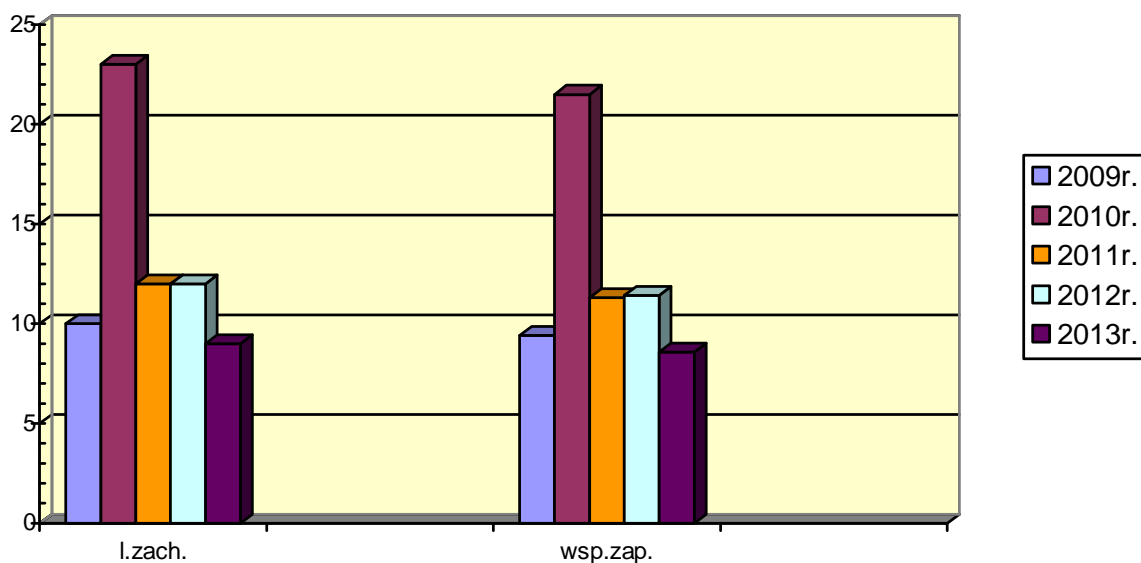
Gruźlica

W bieżącym roku sprawozdawczym spadła liczba zachorowań na gruźlicę płuc postać zakaźną, zarejestrowano 9 zachorowań. Porównywalnie w roku 2012 zarejestrowano 12 zachorowań. Wszystkie przypadki były hospitalizowane. Zachorowania na gruźlicę płuc wystąpiły u osób w przedziale wiekowym od 29 do 83 lat, wśród których 2 osoby były czynne zawodowo. Zachorowania wystąpiły w większości u mężczyzn (6), u kobiet (3). W wyniku przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalone osoby z kontaktu, które skierowano do lekarzy rodzinnych celem przeprowadzenia badań lekarskich.

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźną w latach 2009-2013

Jedn. chorob.	Liczba zachorowań w latach									
	2009		2010		2011		2012		2013	
	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.	Liczba zach.	Współ. zapadal.
Gruźlica płuc	10	9,4	23	21,5	12	11,3	12	11,4	9	8,6

* Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 2. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w powiecie grodzkim w latach 2009-2013

I.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2013 wzrosła liczba zgłoszonych zatruc pokarmowych, zarejestrowano ogółem 366 przypadków przy wsp. zap. 322,1. Porównywalnie w 2012 roku zgłoszono 264 zachorowania (wsp. zap. 251,7). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii (bakteryjne lub wirusowe) – 260 zachorowań, co stanowi 71,0% ogółu zachorowań.

Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (rota, adeno- i norowirusy) było 20,2% (74 zachorowań).

Pozostałe zachorowania miały tło bakteryjne - 32 przypadki, w tym wywołane Salmonellą – 27 zachorowań, 2 zachorowania wywołane przez E. coli i 3 zachorowania wywołane Clostridium difficile.

Zarejestrowano również 10 tymczasowych nosicieli Salmonellozy, w 7 przypadkach nosicielstwo wykryto wśród osób z kontaktu z chorymi, a w 3 przypadkach nosicielstwo wykryto podczas rutynowych badań przy przyjęciu do pracy. Nie ustalono źródeł zatrucia i zakażenia pokarmowego.

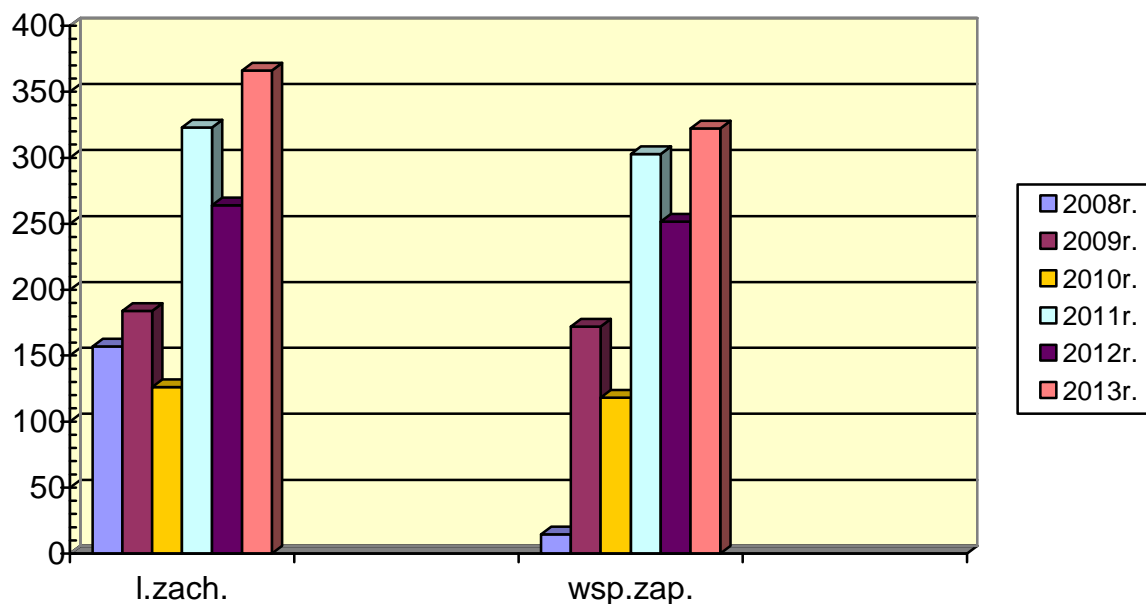
W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie miasta Kalisza wystąpiło 1 ognisko zakażenia pokarmowego w zakładzie żywienia zbiorowego jakim była stołówka szkolna. Osób narażonych było 35, z których 24 zachorowały (1 osoba hospitalizowana). W badanych próbach wykryto norowirusy, podejrzanym nośnikiem mogła być zakażona żywność lub chory człowiek- źródła nie ustalono.

Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2008 – 2013 w mieście Kaliszu przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 4. Zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2008 – 2013

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach											
	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Zatrucia pokarmowe	157	14,6	184	172,2	126	118,1	323	302,8	264	251,7	366	322,1

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców.

Ryc. 3 – Zatrucia i zakażenia pokarmowe – zachorowalność i zapadalność w Kaliszu w latach 2008 - 2013

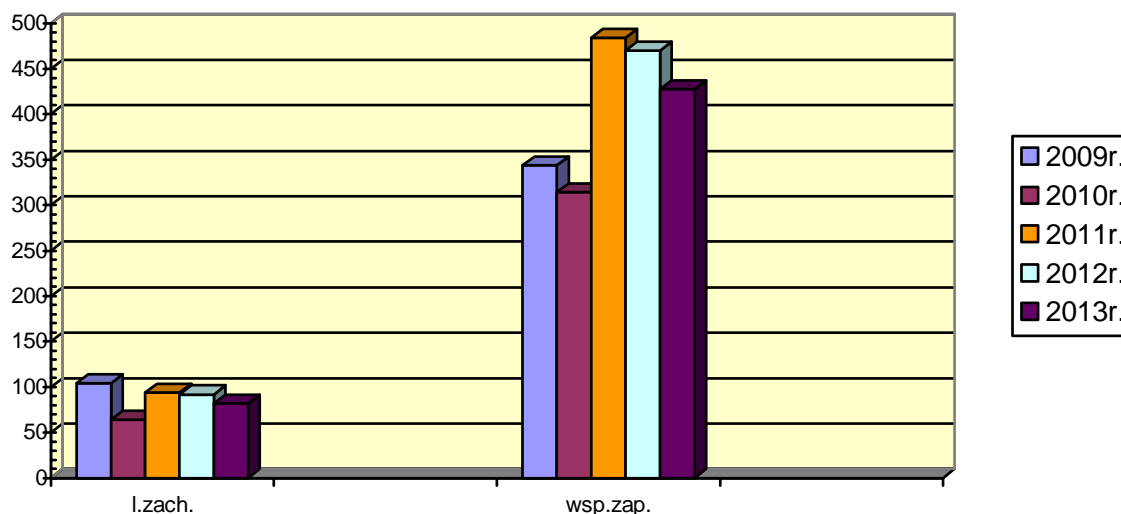
Biegunki u dzieci do lat 2

W 2013 roku na terenie miasta Kalisza zgłoszono 81 przypadki biegunek u dzieci do lat 2, wsp. zap. 422,3 (liczony na 10 tys. dzieci do lat 2 w powiecie grodzkim). Porównywalnie w 2012 roku odnotowano 92 zachorowania (wsp. zap. 469,6). Większość zachorowań (59) wystąpiło na tle nieokreślonym tj. 72,8%, wirusowym – 17 przypadków, co stanowi 21,0% ogółu zachorowań. Pozostałe biegunki wystąpiły na tle bakteryjnym salmonellozowym (4 zachorowania) i 2 zakażenia wywołane E. coli biegunkotwórczą. Liczbę zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2009-2013 przedstawia tabela i wykres słupkowy:

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2009-2013 przedstawia tabela i wykres słupkowy:

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2009		2010		2011		2012		2013	
	Liczba zach.	Współ zap.	Liczba zach.	Współ zap.	Liczba zach.	Współ zap.	Liczba zach.	Współ zap.	Liczba zach.	Współ zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	104	344,4	64	314,0	98	483,7	92	469,6	81	422,3

* Współczynnik zapadalności na 10 tys. dzieci do lat 2.

Ryc. 4 - Biegunki u dzieci do lat 2 – w latach 2009-2013

I.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby.

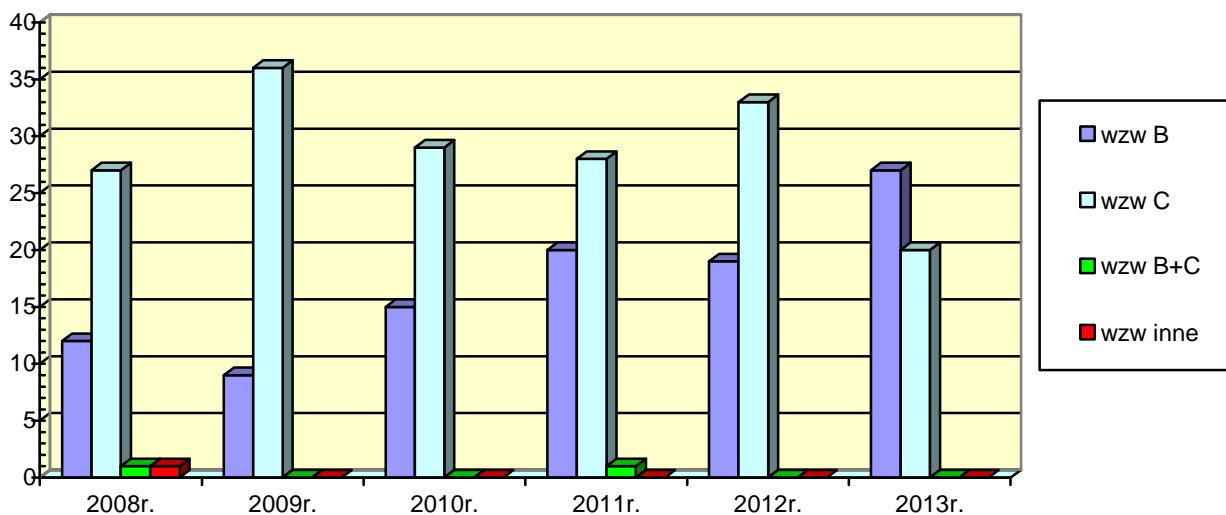
W roku sprawozdawczym 2013 zarejestrowano 47 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby (wsp. zap. 45,1), porównywalnie w 2012 roku odnotowano 52 zachorowania (wsp. zap. 49,6). W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że 2 zachorowania (HCV i HBV) miały związek z narażeniem zawodowym, był to technik analityki medycznej i kosmetyczka.

Strukturę zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2008 – 2013 w mieście Kaliszu przedstawia tabela i wykres:

Tab.6. Struktura zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2008 – 2013 w mieście Kaliszu

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach											
	2008r.		2009r.		2010r.		2011r.		2012r.		2013r.	
	L zach.	Wsp zap.	L zach.	Wsp zap.	L zach.	Wsp zap.	L zach.	Wsp zap.	L zach.	Wsp zap.	L zach.	Wsp zap.
WZW B	12	11,1	9	8,4	11	10,3	20	18,8	19	18,1	27	25,9
WZW C	27	25,0	36	33,7	29	27,1	28	26,3	33	31,5	20	19,2
WZW B + C	1	0,9	0	0	0	0	1	0,9	0	0	0	0
inne-nieokreślone	1	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	41	38,0	45	42,1	40	37,4	48	45,0	52	49,6	47	45,1

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc.5. - Wirusowe zapalenie wątroby - zachorowalność w latach 2008 - 2013

1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W roku sprawozdawczym 2013 wzrosła liczba zachorowań na wzv typu B i wynosiła 27 przypadków przy wsp. zap. 25,9. Porównywalnie w roku 2012 zgłoszono 19 przypadków (wsp. zap. 18,1). Wśród zgłoszonych przypadków 26 zachorowań miało postać przewlekłą, 1 przypadek zgłoszono jako ostre wirusowe zapalenie wątroby typu B. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że 1 zachorowanie miało związek

z narażeniem zawodowym, była to kosmetyczka. Wśród chorych 18 osób było czynnych zawodowo i 9 osób niepracujących. Wszystkie zachorowania były zgłoszone jako postać przewlekła. W 2013 roku zarejestrowano 6 nowych nosicieli wirusa HBV. Ustalone w dochodzeniu epidemiologicznym osoby z kontaktu (z chorymi i nosicielami) skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

W prowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródeł zakażenia.

1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2013 roku spadła liczba zachorowań na wzw typu C, zarejestrowano 20 przypadków przy wsp. zap. 19,2. Porównywalnie w roku 2012 zarejestrowano 33 zachorowania (wsp. zap. 31,5). W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że 1 zachorowanie miało związek z narażeniem zawodowym, był to technik analityki medycznej. Wśród chorych 7 osób było czynnych zawodowo, 1 uczeń, i 12 osób niepracujących. Wszystkie zachorowania były zgłoszone jako postać przewlekła.

W bieżącym roku zarejestrowano 17 nowych nosicieli wirusa HCV. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B. W prowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródeł zakażenia.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

W roku 2013 zanotowano znaczny wzrost zachorowań na różyczkę, spadek zachorowań na ospę wietrzną oraz pojedyncze przypadki zachorowań na krztusiec i świnkę.

Różyczka – w porównaniu do lat ubiegłych w 2013 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań na różyczkę, zgłoszono 110 przypadków przy wsp. zap. 105,5. Porównywalnie w roku 2012 zarejestrowano 2 przypadki (wsp. zap. 1,9), w 2011 roku 3 przypadki (wsp. zap. 2,8), 2010 rok 1 przypadek (wsp. zap. 0,9). Wśród chorych 4 osoby były wcześniej zaszczepione przeciwko różyczce (wykres słupkowy - ryc.6).

W związku z obserwowaną sytuacją epidemiologiczną można stwierdzić, iż mamy do czynienia z tzw. epidemią wyrównawczą (chorują roczniki niezaszczepione przed laty przeciwko różyczce). Większość (88,2%) stanowią młodzi niezszczeni mężczyźni w wieku od 15 do 24 lat (97 przypadków). Szczepienia przeciwko różyczce wprowadzono do obowiązkowego kalendarza szczepień w 1988 r., początkowo dotyczyły jednak tylko dziewcząt w 13 roku życia. Obecnie na różyczkę szczepione są wszystkie dzieci między 13 – 15 miesiącem życia oraz w 10 roku życia (dziewczynki i chłopcy). Obecna, wyrównawcza epidemia różyczki pokazuje jak ważne jest poddawanie się obowiązkowym szczepieniom ochronnym i pokazuje jak bardzo osoby niezszczone są podatne na choroby zakaźne.

Krztusiec – w 2013 roku zmniejszyła się liczba zachorowań, zarejestrowano 2 przypadki przy wsp. zap. 1,9, porównywalnie w roku 2012 zgłoszono 5 zachorowań (wsp. zap. 4,8). Wśród chorych był 5 letni chłopiec i 17 letnia dziewczyna. Osoby te były

wcześniej zaszczepione przeciwko krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień.

Świnka – w roku 2013 zanotowano wzrost zachorowań, zarejestrowano 7 przypadków przy wsp. zap. 6,7, porównywalnie w roku 2012 zgłoszono 2 przypadki (wsp. zap. 1,9). Nie było osób hospitalizowanych. Wśród chorych były 3 osoby płci żeńskiej w wieku 8, 18 i 22 lata oraz 4 osoby płci męskiej w wieku 11, 13, 38 i 55 lat.

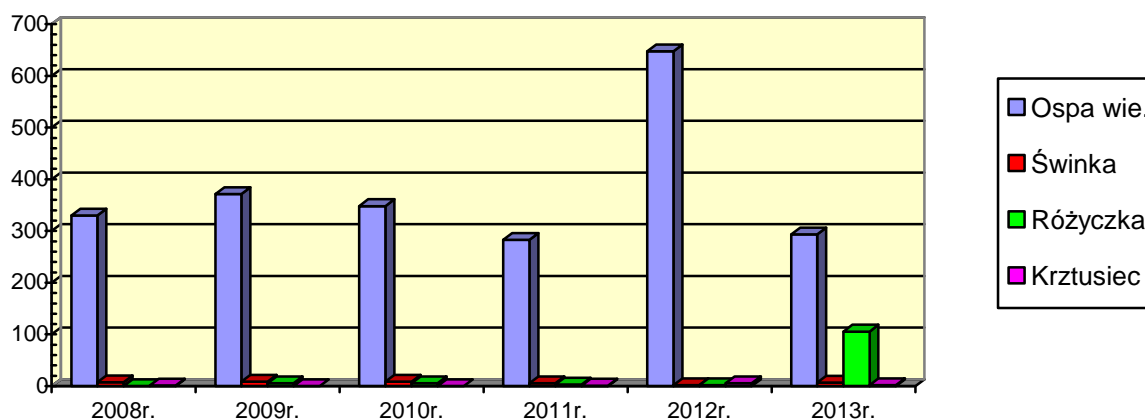
Ospa wietrzna - w roku sprawozdawczym 2013 w mieście Kaliszu zaobserwowano znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 306 przypadków (wsp. zap. 293,4). Porównywalnie w 2012 roku odnotowano 679 zachorowań (wsp. zap. 647,5). Spośród chorych 5 osób było hospitalizowanych z powodu ciężkiego przebiegu choroby w tym jedna 9 letnia dziewczynka z powodu zapalenia mózdzku w przebiegu ospy wietrznej. Spośród wszystkich chorych 1 osoba była wcześniej zaszczepiona przeciwko ospie wietrznej.

Przeciwko ospie wietrznej nie prowadzi się obowiązkowych szczepień ochronnych (szczepiona jest tylko wąska grupa dzieci ze wskazań zdrowotnych i dzieci uczęszczających do żłobka), stąd zapadalność na tę chorobę podlega okresowym cyklom spadku i wzrostu (wykres słupkowy - ryc.6).

Tab. 7. Zapadalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie grodzkim kaliskim, w latach 2008 - 2013

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach											
	2008r.		2009r.		2010r.		2011r.		2012r.		2013r.	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	355	329,7	397	371,6	372	348,1	302	283,1	679	647,5	306	293,4
Świnka	8	7,5	9	8,4	3	2,8	6	5,6	2	1,9	7	6,7
Różyczka	0	0	6	5,6	1	0,9	3	2,8	2	1,9	110	105,5
Krztusiec	2	1,2	0	0	0	0	1	0,9	6	5,7	2	1,9

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc.6. - Choroby wieku dziecięcego - zapadalność w latach 2008 – 2013

I.2.4. Zachorowania na grypę.

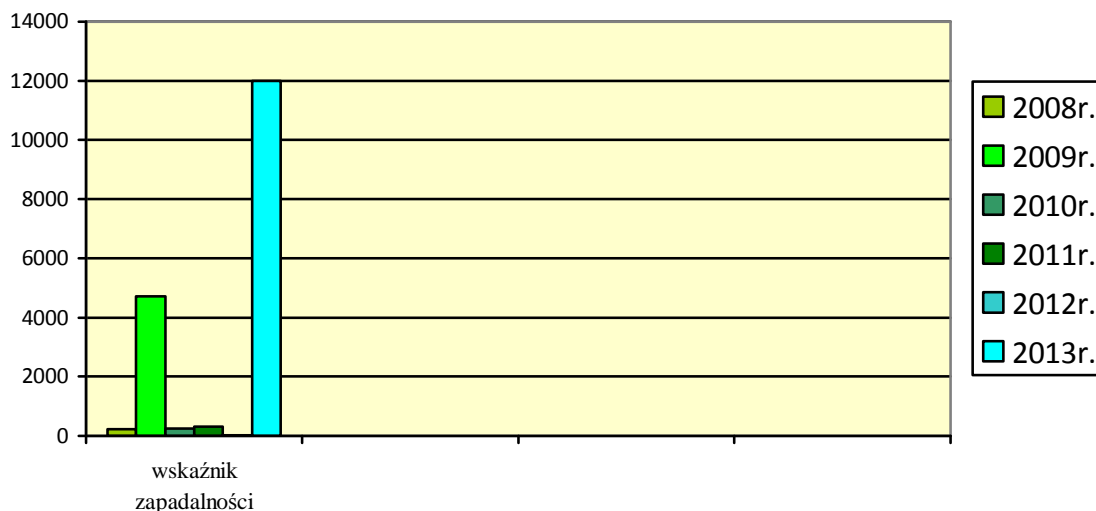
W 2013 roku w mieście Kaliszu odnotowano wzmożone zachorowania grypopodobne - zgłoszono 12505 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 11989,5. Porównywalnie w roku 2012 zgłoszono 23 zachorowania na przypadki grypopodobne (wsp. zap. 21,9). Ogółem do szpitala skierowano 35 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby, wśród których były 2 przypadki zakażenia wirusem grypy A(H1N1) i 1 przypadek grypy typ A potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

U jednego 65 letniego mężczyzny nastąpił zgon spowodowany grypą z zapaleniem płuc wywołaną zidentyfikowanym wirusem A(H1N1). Sezonowość – najczęściej (77,9%) zachorowań odnotowano w I kwartale 2013 roku (styczeń- 5030, luty- 3081, marzec- 1632), w II kwartale odnotowano 1577 zachorowań, w III kwartale 267 zachorowań i w IV kwartale 918 zachorowań.

Tab.8. Liczba zachorowań na przypadki grypopodobne w latach 2008- 2013

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach											
	2008 r.		2009 r.		2010 r.		2011 r.		2012 r.		2013r.	
Zachorowania grypowe	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.
Miasto Kalisz	247	228,9	5030	4708,5	268	250,8	333	312,2	23	21,9	12505	11989,5.

* zapadalność obliczono na 100 tys. ludności

Ryc.7. Grypa i zachorowania grypopodobne - zapadalność w latach 2008 - 2013

I.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce.

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu grodzkiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażień wiotkich. W roku 2013 zgłoszono 1 podejrzenie ostrego porażenia wiotkiego u 3 letniej dziewczynki, ostatecznie rozpoznano Zespół Gullaina – Barrego. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program eliminacji odry poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych.

I.4. Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2013 odbywała się w 16 placówkach opieki zdrowotnej, w tym w 1 oddziale noworodkowym, szpitalnym oddziale ratunkowym, poradni chorób odzwierzęcych i pasożytniczych oraz stacji dializ.

Wszystkie placówki zostały poddane kontroli w zakresie szczepień ochronnych. Wykonano 19 kontroli.

W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek niepożądanego odczynu poszczepiennego po IV dawce szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi.

W roku 2013 w 66 przypadkach prowadzono postępowanie administracyjno – egzekucyjne wobec osób uchylających się od szczepień ochronnych, które w 35% przyniosło zamierzony skutek.

I.5. Podsumowanie:

1. Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie powiatu grodzkiego podobnie jak w roku ubiegłym, kształtowała się pomyślnie.
2. Znaczący wzrost zachorowań wystąpił w przypadku grypy (chorowały osoby wyłącznie niezaszczepione) i różyczki (chorowały roczniki niezaszczepione przed laty przeciwko różyczce).
3. Objęcie od 2003 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi wszystkich dzieci doprowadziło do spadku zachorowań i wyeliminowania zespołu różyczki wrodzonej.
4. Eliminacja i spadek zachorowań większości chorób zakaźnych jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych .

I.6. Wnioski:

1. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosłoby efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny, jak: meningokoki, pneumokoki, rotawirusy, wirus ospy wietrznej.
2. Wprowadzenie szerokiej akcji szczepień przeciwko grypie sezonowej zapobiegłoby wystąpieniu ewentualnych epidemii grypy w przyszłości.
3. Efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną umożliwi odstępianie od szczepień p/wścieklicznie ludzi narażonych podczas pokąsań przez zwierzęta

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2013r.

Liczba ludności w powiecie grodzkim – 104,300

Liczba dzieci w powiecie grodzkim w wieku: 0 i 1 rok – 1918

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

System zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza jest zorganizowany w oparciu o wodociąg sieciowy, stanowiący własność Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu.

Na terenie miasta Kalisza funkcjonują również 4 wodociągi, ujmujące wodę na własne potrzeby (przeznaczoną do picia lub wytworzenia, przetworzenia, wprowadzenia do obrotu produktów albo substancji przeznaczonych do spożycia przez ludzi) . Są to:

- wodociąg Firmy Handlowo-Produkcyjnej PAULA Sp. z o. o. Sp. k., zlokalizowany na terenie zakładu produkcyjnego przy ul. Łódzkiej 145a w Kaliszu,
- wodociąg Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej przy ul. Budowlanych 2 w Kaliszu,
- wodociąg Nestle Polska S.A. Oddziału w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153,
- wodociąg Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu.

Wszystkie ww. wymienione wodociągi są zbudowane w oparciu o ujęcia wód podziemnych (głębinowych). Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Wykorzystywane metody oczyszczania mają przede wszystkim na celu usunięcie z wody rozpuszczonych w niej jonów żelaza (II) i manganu (II), wyługowanych z wodonośnych warstw geologicznych.

Technologie uzdatniania wody w ww. urządzeniach wodociągowych bazują na dwóch metodach tj. aeracji (napowietrzaniu wody) oraz filtracji (często z zastosowaniem złóż katalitycznych - aktywnych chemicznie). W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych stosuje się dodatkowo dezynfekcję wody (stałą - fizyczną oraz okresową – chemiczną).

Dezynfekcja fizyczna polega na naświetlaniu wody promieniami UV (w czasie przepływu przez rurociąg tłoczny), natomiast dezynfekcja chemiczna na dawkowaniu do wody utleniacza (podchlorynu sodu).

Dezynfekcję chemiczną stosuje się okresowo w przypadkach prawdopodobieństwa wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, szczególnie w czasie prowadzenia prac modernizacyjnych i konserwacyjnych na urządzeniach oraz sieciach wodociągowych.

Podchloryn sodu jest dawkowany najczęściej w miejscu wyjścia wody na sieć wodociągową (tzw. dezynfekcja końcowa), jednakże istnieje możliwość zastosowania go na każdym z etapów uzdatniania i dystrybucji wody.

Ocena jakości wody.

W 2013 r. ocena jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z harmonogramem poboru próbek wody na 2013 r., zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w 2012 r. z poszczególnych wodociągów. Próbki wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Badania wody realizowane były w oparciu o tzw. monitoring przeglądowy, kontrolny oraz nadzór sanitarny. Ilość przeprowadzonych badań wody (analizowanych próbek) z poszczególnych urządzeń wodnych przedstawiono w tabeli 1.

Monitoring kontrolny służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego na jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych.

Monitoring przeglądowy stanowi rozszerzenie monitoringu kontrolnego i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody.

Zakres badań:

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ustalono na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.) oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. W 2013 r. badano następujące parametry w monitoringu przeglądowym i kontrolnym:

- monitoring przeglądowy (MP) – zakres maksymalny - 60 oznaczeń: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, utlenialność, amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, fluorki, siarczany, cyjanki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii Escherichia coli, chlor wolny, TOC, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, sód, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, banzo(a)piren, Σ WWA, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p,p'-DDE, o,p'-DDD, β endosulfan, p,p'-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, cyjanki, Σ THM, twardość,
- monitoring kontrolny (MK) - 9 oznaczeń: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność, amoniak, najbardziej prawdopodobna liczba bakterii grupy coli, najbardziej prawdopodobna liczba bakterii Escherichia coli, chlor wolny.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego prowadzono w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu przeglądowego (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Tab. 9. Liczba pobranych próbek wody z urządzeń zlokalizowanych na terenie miasta Kalisza

Rodzaj badania/Wodociąg	Wodociąg Kalisz	Wodociąg Paula	Wodociąg OSM w Kaliszu	Wodociąg Nestle	Wodociąg COSSW	SUMA
monitoring przeglądowy	5	1	1	1	1	9
monitoring kontrolny	52	2	4	4	4	66
nadzór sanitarny (badania dodatkowe)	1	0	0	0	1	2

W tabeli 10 przedstawiono liczbę badań wykonanych w 2013 r., które nie odpowiadały wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.).

Tab. 10. Liczba próbek wody w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych w roku 2013

Lp.	Nazwa wodociągu	Liczba złych próbek wody	Przekroczone parametry
1.	Kalisz	2	Mętność
2.	Paula	0	-
3.	OSM Kalisz	0	-
4.	Nestle	0	-
5.	COSSW	1	Mętność

Stwierdzone przekroczenia parametr mętności w 2 próbkach pochodzących z wodociągu publicznego oraz 1 próbce z wodociągu COSSW w Kaliszu nie miały znaczenia zdrowotnego dla konsumentów wody.

Podwyższona mętność w wodzie do spożycia wywoływana jest drobnymi cząsteczkami stałymi, które mogą przedostać się do niej na skutek nieodpowiedniego uzdatniania lub w wyniku unoszenia się cząstek pochodzących z osadów w sieci wodociągowej. Wysoka mętność wody sprzyja rozwojowi bakterii oraz może obniżać skuteczność dezynfekcji, jednak nie wpływa bezpośrednio na stan zdrowia ludzi.

Przeprowadzone badania kontrolne w tych samych miejscach poboru, w których stwierdzono przekroczenia wody, nie potwierdziły jej zanieczyszczenia, co oznacza, że miało ono charakter krótkotrwały i incydentalny.

Na podstawie przeprowadzonych badań monitoringowych w 2013 r. stwierdzono, że jakość produkowanej i dystrybuowanej wody przez urządzenia wodociągowe zlokalizowane na terenie Kalisza, odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.).

Wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu, służący celom zbiorowego zaopatrzenia, ujmuje wodę ze stabilnych jakościowo warstw wodonośnych. Dbalność Przedsiębiorstwa o użytą technologię oczyszczania oraz system dystrybucji gwarantuje mieszkańcom miasta bezpieczeństwo zdrowotne spożywanej wody.

Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

Wodociągi o produkcji 10 000-100 000 m³/d

Urządzeniem o największej produkcji wody na terenie miasta jest *wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu* (ok. 14300 m³/d). Zgodnie z szacunkami Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu w 2013 r. z wody wodociągowej produkowanej przez ten wodociąg korzystało ok. 99095 osób. Obszar miasta Kalisza jest w pełni zwodociągowany. Z wodociągu na terenie miasta w 2013 r. nie korzystały jedynie pojedyncze gospodarstwa domowe, zaopatrywane z ujęć indywidualnych (których podłączenie do sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub wynika z woli potencjalnych odbiorców).

Woda produkowana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu jest dostarczana również do gmin sąsiednich tj. Gminy Opatówek, Gminy

Godziesze, Gminy Gołuchów, Gminy Żelazków, Miasta i Gminy Nowe Skalmierzyce. Sieć wodociągowa (wraz z przyłączami) ma długość ok. 385,0 km. Wodociąg jest zbudowany w oparciu o 9 ujęć wody (8 podziemnych i 1 infiltracyjne) (tabela 11).

W 2013 r. nie eksploatowano ujęć: „Tynec”, „Szeroka II”, „Winiary” oraz „Gościnną”. Przedsiębiorstwo dysponuje 5 stacjami uzdatniania wody (z których 4 były eksploatowane w 2013 r.) (tabela 12).

Tab. 11. Ujęcia wody zasilające Wodociąg Kalisz

Lp.	Nazwa ujęcia/typ	Warstwa wodonośna	Studnie (liczba/głęb.)	Teren wokół ujęcia
1.	„Warszawska” - głębinowe	jura	1/350 m	zabudowa jednorodzinna, tereny rolnicze
2.	„Fabryczna” - głębinowe	jura	1/300 m	zwarta zabudowa miejska
3.	„Poznańska” - głębinowe	jura	1/190 m	zabudowa miejska jednorodzinna
4.	„Tynec” - głębinowe / <u>nieeksploatowane</u>	jura	1/120 m	zabudowa jednorodzinna, tereny rolnicze
5.	„Szeroka I” - głębinowe	jura	1/350 m	zabudowa jednorodzinna, tereny rolnicze
6.	„Szeroka II” – głębinowe <u>nieeksploatowane</u>	czwartorzęd	1/54 m	zabudowa jednorodzinna, tereny rolnicze
7.	„Lis” - infiltracyjne	czwartorzęd	42/śred. 25 m (od 21 do 34 m)	tereny rolnicze, terasa zalewowa rzeki Proсны
8.	„Winiary” – głębinowe / <u>nieeksploatowane</u>	czwartorzęd	1/32 m	zabudowa jednorodzinna, tereny leśne
9.	„Gościnną” – głębinowe / <u>nieeksploatowane</u>	jura	1/130 m	zabudowa jednorodzinna

Tab. 12. Eksploatowane stacje uzdatniania wody Wodociągu Kalisz

Lp.	Nazwa SUW	Metody uzdatniania	Rodzaje urządzeń	Nazwa ujęcia związanego z SUW
1.	„Warszawska”	napowietrzanie, filtracja, dezynfekcja fizyczna UV, okresowa dezynfekcja chemiczna (podchloryn sodu)	mieszacze wodno-powietrzne, filtry ciśnieniowe, lampy UV, pompy membranowe dozujące utleniacz	„Warszawska”, „Szeroka I”
2.	„Fabryczna”			„Fabryczna”
3.	„Poznańska”			„Poznańska”
4.	„Lis”			dysze napowietrzające, filtry otwarte pospieszne, lampy UV, pompy membranowe dozujące utleniacz

Na wszystkich 4 stacjach stosuje się te same, proste metody uzdatniania wody tj. napowietrzanie oraz filtrację. Do napowietrzania wody są używane przede wszystkim mieszacze wodno-powietrzne. Wyjątek stanowi SUW „Lis”, gdzie aeracja wody odbywa się za pomocą dysz białostockich. Woda filtrowana jest na złożach ze żwiru kwarcowego. Do filtracji wykorzystywane są filtry ciśnieniowe zamknięte o różnej objętości, jedynie na SUW „Lis” zastosowano filtry otwarte. Dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona okresowo, najczęściej po wystąpieniu awarii lub zakończeniu prac konserwacyjnych. Do dezynfekcji wody jest stosowany podchloryn sodu, dawkowany za pomocą przenośnych pomp

membranowych. Na wszystkich stacjach wymienionych w tabeli nr 12 stosuje się stałą dezynfekcję fizyczną wody za pomocą promieniowania UV.

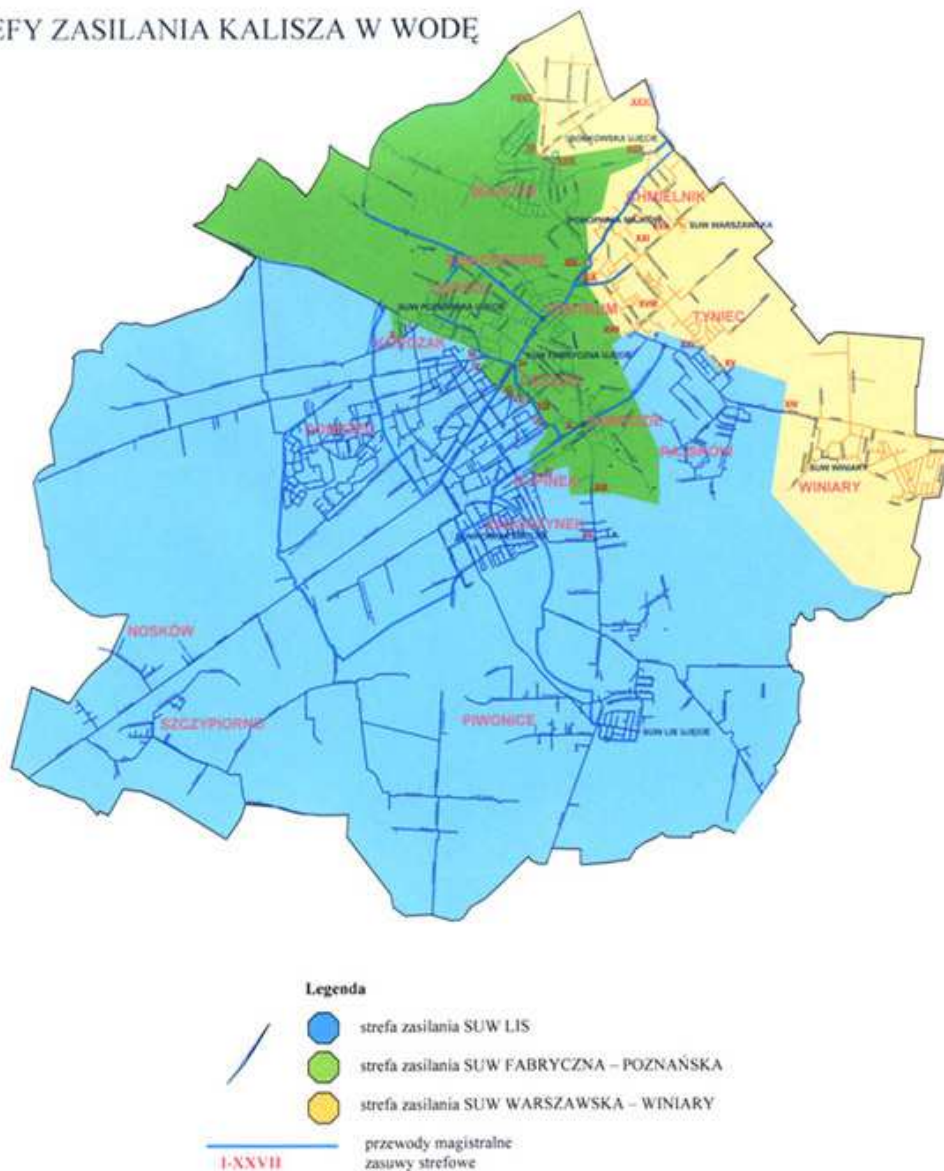
Największą część miasta obsługuje SUW „Lis” dostarczająca wodę do jego południowo-zachodniej części (ryc. 8). Wszystkie strefy zaopatrzenia mogą się wzajemnie uzupełniać i zasilac poprzez wspólny układ sieciowy.

Wodociąg Kalisz posiada automatyczny system monitoringu i sterownia źródłami wody. Stacje uzdatniania wyposażone są w układy utrzymywania stałego ciśnienia wyjściowego, oparte w większości na falownikach. Jedyne stacja uzdatniania wody „Lis”, gdzie znajduje się centralna dyspozytornia posiada stałą obsługę. Pozostałe obiekty działają bezobsługowo i są połączone ze stacją centralną drogą radiową. Operator w centralnej dyspozytorni otrzymuje dane z obiektów prezentowane z sposób graficznych. System informuje operatora o stanach wodomierzy na obiektach, przepływie chwilowym, poziomach wody w zbiornikach, prądach i stanach pomp. Operator może zdalnie załączyć i wyłączyć pompy głębinowe, falowniki, pompy pomocnicze. Dzięki takiemu rozwiązaniu jest możliwe minimalizowanie skutków awarii poprzez szybką reakcją na nieprzewidziane zdarzenia. Wyłączenie obiektu z ruchu po zgłoszeniu awarii zajmuje kilka sekund i nie wymaga wyjazdu obsługi na obiekt.

Przeprowadzone w 2013 r. kontrole stanu sanitarno-technicznego obiektów wodociągowych nie wykazały uchybień. Wszystkie urządzenia wodne oraz pomieszczenia kontrolowanych obiektów są utrzymane w odpowiednim stanie technicznym i porządkowym. Tereny ujęć są utrzymane w czystości i zagospodarowane zielenią. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z niewłaściwym zabezpieczeniem i oznakowaniem stref ochrony sanitarnej ujęć wodociągowych. Tereny wszystkich ujęć wraz ze strefami ochrony bezpośredniej są ogrodzone materiałem trwałym. Dodatkowo obiekty są całodobowo monitorowane poprzez system elektroniczny zabezpieczający: bramy wjazdowe, studnie, zbiorniki wody uzdatnionej, pomieszczenia SUW. Na dwóch stacjach (Lis oraz Fabryczna) funkcjonuje system telewizji dozorowej.

Ryc. 8. Strefy zasilania Wodociągu Kalisz (Źródło: materiały informacyjne PWiK Sp. z o. o. w Kaliszu www.wodociagi-kalisz.pl)

STREFY ZASILANIA KALISZA W WODĘ

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli – 4 kontrole dotyczące stanu sanitarnego ujęć oraz stacji uzdatniania wody,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 5, monitoring kontrolny – 52, nadzór sanitarny (dodatkowe badanie wybranych parametrów fizykochem.) – 1,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 2 (przekroczony parametr fizykochemiczny – mętność).

Wodociągi o produkcji 100-1000 m³/d

Nestle

Wodociąg Nestle Polska S.A. Oddziału w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153 produkuje wodę w ilości ok. 250,0 m³/d. Ujmowana woda jest wykorzystywana do produkcji żywności. Wodociąg korzysta z trzech studni głębinowych (1szt. 110 m głębokości, 2 szt. po 120 m głębokości). Woda podlega napowietrzaniu, filtracji na filtrach ciśnieniowych, stałej dezynfekcji podchlorynem sodu oraz dechloracji przed jej bezpośrednim użyciem. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z ze stanem technicznym i porządkowym obiektu.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 4,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 0.

OSM w Kaliszu

Wodociąg Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej ul. Budowlanych 2 w Kaliszu produkuje ok. 520,0 m³/d wody wykorzystywanej do wytwarzania żywności. Wodociąg wyposażony jest w 2 studnie głębinowe o głębokości 92 i 95 m. Standardowo woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie, filtrację oraz dezynfekcję chemiczną. Kontrola stanu sanitarnego ujęcia oraz stacji uzdatniania nie wykazała nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 4,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 0.

Wodociągi o produkcji < 100m³/d

Wodociąg COSSW

Wodociąg COSSW (Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 69,0 m³/d wody wykorzystywanej na cele własne ośrodka.

Wodociąg zbudowany jest w oparciu o dwie studnie głębinowe (136 i 150 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny - 4, nadzór sanitarny – 1,

- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 1 (przekroczony parametr fizykochemiczny: mętność).

F.P-H Paula

Wodociąg F.P-H Paula (Firmy Handlowo-Produkcyjnej PAULA Sp. z o. o. Sp. k.) produkuje średniorocznie ok. 55,5 m³/d wody wykorzystywanej do wytwarzania żywności.

Wodociąg zbudowany jest w oparciu o studnię głębinową (122 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny - 2,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 0.

Podsumowanie

- W 2013 r. nie wprowadzono zmian w technologii produkcji wody w nadzorowanych wodociągach oraz nie przeprowadzono istotnych modernizacji obiektów,
- Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza w 2013 r. była dobra (w wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono istotnych przekroczeń wartości dopuszczalnych, mogących negatywnie wpływać na zdrowie ludzi), stwierdzone przekroczenia mętności miały charakter incydentalny i nie potwierdzały ich kolejne badania powtórzone.
- Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, wyposażenia oraz urządzeń) był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

III.1. Domy pomocy społecznej.

Nadzór nad obiektami sprawuje Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Poznaniu.

III.2. Schroniska i inne obiekty przeznaczone dla osób bezdomnych.

W 2013 r. zewidencjonowano 3 obiekty tj. 2 schroniska i 1 noclegownię. W minionym roku ww. obiekty nie były objęte kontrolą.

III.3. Hotele

W porównaniu do roku ubiegłego ogólna liczba hoteli na terenie miasta Kalisza nie uległa zmianie. W 2013 r. zewidencjonowano w tej grupie 9 obiektów. W minionym roku każdy obiekt został objęty kontrolą. Łącznie przeprowadzono 9 kontroli. W hotelach nie stwierdzono uchybień natury sanitarno-porządkowej. Pokoje gościnne utrzymane były w należyтым stanie sanitarnym. Bielizna czysta była przechowywana w higienicznych warunkach. Obiekty hotelowe posiadały wydzielone magazyny lub miejsca na przechowywanie środków czystościowych i sprzętu porządkowego oraz składowania brudnej bielizny. Osiem hoteli na terenie miasta Kalisza posiada kategoryzację.

III.4. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W roku 2013 w tej grupie przybyły dwa obiekty tj.:

- Hostel „u Magdalenki” przy ul. Narutowicza 2,
- „Dom Pielgrzyma” przy Placu Jana Pawła II 3.

Łącznie przeprowadzono 4 kontrole (tj. 100% obiektów w tej grupie), które nie wykazały nieprawidłowości, czy zaniedbań w stanie higieniczno-sanitarnym. We wszystkich obiektach pokoje gościnne oraz urządzenia sanitarne utrzymane były w czystości. Bielizna czysta była przechowywana w higienicznych warunkach. Środki myjąco - dezynfekcyjne były dostępne w wystarczających ilościach (przechowywane wraz z środkami higieny w wydzielonych pomieszczeniach, bądź miejscach).

W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

III.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2013 r. w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowały się 234 obiekty, skontrolowano 110 zakładów tj. 47%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-technicznego zakładów.

Wzorem lat ubiegłych, wśród obiektów tej grupy przeważały zakłady fryzjerskie i fryzjersko - kosmetyczne, których skontrolowano 66, co stanowi 60% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych w tej grupie. Jako nie spełniające wymogów sanitarnych w dniu kontroli oceniono 2 obiekty, co stanowiło 3 % wszystkich skontrolowanych. Kontrole sprawdzające w obu zakładach wykazały usunięcie uchybień.

Na skontrolowanych 29 zakładach kosmetycznych, żaden nie uzyskał zdecydowanie negatywnej oceny. Jako nie spełniający wymogów w dniu kontroli oceniono 1 obiekt, co stanowiło 0,9 % wszystkich skontrolowanych. W stosunku do roku ubiegłego odsetek złych obiektów uległ zmniejszeniu. Na koniec 2013 r. we wszystkich skontrolowanych zakładach kosmetycznych spełnione były wymagane standardy.

W grupie zakładów odnowy biologicznej i tatuażu skontrolowano 15 zakładów, żaden z nich nie uzyskał oceny negatywnej. W grupie tej przeważały solaria (11 skontrolowanych).

W roku 2013 r. wydano 3 decyzje administracyjne (w sprawie opłaty za czynności kontrole) oraz nałożono 2 mandaty karne za stwierdzone nieprawidłowości.

Narzędzia stosowane do obsługi klientów w zależności od rodzaju zakładu oraz usług w nim wykonywanych poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacyjnym. W zakładach fryzjerskich, zgodnie z ustaleniami PPIS w Kaliszu, nie wymagano wprowadzenia sterylizacji nożyczek parą wodną w nadciśnieniu. Podstawowym sposobem ochrony klientów przed zagrożeniem przeniesienia czynników chorobotwórczych: bakteryjnych i grzybiczych w skontrolowanych zakładach była dezynfekcja zanurzeniowa narzędzi oraz dezynfekcja rąk i powierzchni.

W gabinetach kosmetycznych i salonach tatuażu narzędzia, które mogą powodować naruszenie ciągłości tkanki muszą być bezwzględnie poddane procesowi sterylizacji. Spośród skontrolowanych 38 obiektów tej grupy 17 posiadało na wyposażeniu autoklawy, 4 zakłady miały podpisaną umowę z firmami zewnętrznymi, w pozostałych nie prowadzono zabiegów inwazyjnych stosując manicure bezczątkowy tzw. manicure ekologiczny. W 16 zakładach kosmetycznych i 3 salonach tatuażu stosowany jest do wykonywania usług sprzęt jednorazowego użycia (igły, ostrza) – tj. 59,3 % w stosunku do wszystkich skontrolowanych w tej grupie. Po wykonywanych zabiegach zużyte igły i ostrza odkładane są do twardych, oznakowanych pojemników.

Wszystkie zakłady posiadają stosowne umowy z profesjonalnymi firmami na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych.

W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny ulega stałej poprawie.

III.6. Obiekty komunikacji publicznej.

Dworce Autobusowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec autobusowy. W 2013 r. przeprowadzono 2 kontrole tego obiektu. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz technicznym. W trakcie kontroli obiektu oraz środków transportu stwierdzono przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Dworce Kolejowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec kolejowy, który od połowy 2013 r. pozostaje w remoncie. Łącznie w 2013 r. przeprowadzono 2 kontrole tego obiektu, podczas których stwierdzono uchybienia w stanie sanitarno-higienicznym dworca (brudne podłogi). W toku kontroli ustalono, iż zadania z zakresu prac porządkowych zarządca obiektu w ramach umowy powierzył firmie – Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. przy ul. Kolejowej 23 w Poznaniu. Podmiot odpowiedzialny za właściwy stan sanitarny o stwierdzonych nieprawidłowościach został poinformowany na piśmie oraz zobowiązany do usunięcia powyższych uchybień. W piśmie zwrócono także uwagę na brak dostatecznej ilości środków czystościowych oraz sprzętu porządkowego umożliwiających prawidłową realizację powierzonych zadań. Kontrola sprawdzająca nie została przeprowadzona z uwagi na całkowite zamknięcie obiektu z powodu remontu.

III.7. Ustępy publiczne

W 2013 r. na terenie miasta Kalisza służby sanitarne skontrolowały 6 ustępów publicznych na 6 zewidencjonowanych, co stanowiło 100 % wszystkich obiektów. Z rejestru obiektów wykreślono ustęp publiczny przy ul. Wojska Polskiego 147. Łącznie przeprowadzono 13 kontroli, w tym jedną kontrolę sprawdzającą.

W szalecie publicznym przy ul. Babina 1 podczas kontroli w dniu 25 stycznia 2013 r. stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak prawidłowego mycia i dezynfekcji urządzeń sanitarnych oraz ścian i podłóg w szalecie,
- brak w dniu kontroli środków dezynfekcyjno- myjących,
- brudne ściany (kafelki) w pomieszczeniu z natryskiem,
- ogólny nieporządek.

Pracownik odpowiedzialny za stan sanitarny został ukarany mandatem karnym, a dzierżawca obiektu (Klub Sportowy „PROSNA”) zobowiązany w terminie do dnia 31 stycznia 2013 r. do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca przeprowadzona 7 marca 2013 r. potwierdziła wykonanie wydanych zaleceń. Przedsiębiorca został obciążony kosztami kwestionowanej kontroli.

Stan sanitarno-porządkowy pozostałych ustępów nie budził zastrzeżeń. Pomieszczenia i urządzenia sanitarne skontrolowanych obiektów utrzymane były w czystości, odpowiednio myte i dezynfekowane oraz sprawne technicznie. W każdym obiekcie zapewniono w odpowiedniej ilości środki higieny tj. mydło w płynie, papier toaletowy oraz ręczniki jednorazowe.

III.8. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie miasta Kalisz znajduje się 11 cmentarzy i 7 Zakładów Usług Pogrzebowych. W roku 2013 skontrolowano 4 cmentarze i 4 Zakłady Usług Pogrzebowych, co stanowi odpowiednio 36,4 % i 57,1 % ogólnej liczby tych obiektów.

Kontrole bieżące wykazały uchybienia na terenie cmentarza przy ul. Częstochowskiej 138 w Kaliszu, a dotyczyły:

- ubytków w ogrodzeniu nieruchomości,
- niewłaściwego gromadzenia odpadów komunalnych pochodzących z terenu cmentarza (odpady gromadzone były w betonowych boksach).

Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń w całości. Administrator cmentarza został obciążony kosztami kwestionowanej kontroli.

W pozostałych obiektach nie stwierdzono zaniedbań w stanie sanitarno- porządkowym.

III.9. Baseny kąpielowe.

Pod nadzorem PSSE w Kaliszu w 2013 r. znajdowały się dwa baseny kąpielowe kryte oraz jeden Park Wodny. W bieżącym roku wykreślono z rejestru basen kąpielowy Ośrodka Sportowego „Delfin” przy ul. Hanki Sawickiej 20 z powodu likwidacji obiektu. Ww. obiekty świadczą usługi całorocznie. Od początku 2013 r. na basenach pobrano łącznie 164 próbki wody (w wodzie oznaczany był chlor wolny oraz parametry bakteriologiczne). Jakość wody we wszystkich trzech obiektach była dobra.

W 2013 r. przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego czterech basenów (skontrolowano także basen „Delfin”, który w czerwcu 2013 r. został wyłączony z eksploatacji). Kontrolami objęto pomieszczenia basenów: poczekalnie, szatnie, rozbieralnie, ustępy, natryski, zaplecze techniczne. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

III.10. Hałas komunalny

W 2013 r. PPIS w Kaliszu rozpatrzył 3 interwencje dot. uciążliwości spowodowanych hałasem w miejscu zamieszkania. Jedna interwencja dot. hałasu emitowanego przez urządzenie chłodnicze sklepu rybnego przy ul. Babina 4. W toku prowadzonej sprawy przedsiębiorca zmienił lokalizację urządzenia, co spowodowało obniżenie poziomu dźwięku w lokalu mieszkalnym interweniujących. Pracownicy inspekcji podczas wizji lokalnej potwierdzili eliminację uciążliwości. Według ich oceny emitowany przez urządzenie dźwięk nie wyróżniał się znacząco z ogólnego tła akustycznego na zewnątrz budynku. Interwencja została rozpatrzona bez konieczności przeprowadzania pomiarów hałasu.

Dwie pozostałe interwencje dot. zakłócania ciszy nocnej lokatorów prawdopodobnie przez prowadzoną przez ich sąsiadów działalność gospodarczą, w obydwóch przypadkach nie potwierdzono zarzutów.

III.11. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2013 r. skontrolowano 30 obiektów wśród nich: kina, hale sportowe, pralnie, stacje paliw, stadiony, apteki, targowiska, Kaliskie Linie Autobusowe oraz parki. We wszystkich skontrolowanych obiektach w tej grupie nie stwierdzono zaniedbań w stanie higieniczno-sanitarnym.

W 2013 r. przedłużono termin wykonania obowiązków nałożonych decyzją administracyjną wydaną w dniu 13 października 2010 r. na Zakład Karny w Kaliszu (zapewnienie prawidłowej wentylacji oraz oświetlenia naturalnego w celach więziennych, zapewnienie możliwości otwarcia okien z poziomu podłogi w celach więziennych) do 30 listopada 2016 r. w związku z koniecznością sprzężenia ich z planowanym remontem kapitalnym pawilonu penitencjarnego.

III.12. Podsumowanie

1. W 2013 r. negatywnie został oceniony Zakład Karny w Kaliszu z uwagi na niewykonanie obowiązków nałożonych decyzją administracyjną wydaną w dniu 13 października 2010 r., której termin realizacji przedłużono w roku sprawozdawczym do dnia 30 listopada 2016 r.
2. W okresie sprawozdawczym we wszystkich skontrolowanych obiektach nie odnotowano rażących nieprawidłowości w stanie sanitarno-porządkowym. W przypadku stwierdzenia drobnych uchybień były nakładane opłaty za kontrole kwestionowane oraz wydawane zalecenia doraźne, zobowiązujące do ich usunięcia w wyznaczonym terminie. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zaleceń.
3. W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny ulega stałej poprawie.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

IV.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2013 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 37 placówek, co stanowi 27,4% ogółu podmiotów leczniczych ujętych w ewidencji (tab.13).

Tab.13 Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2011	123	118	95,9%
2012	127	122	96,1%
2013	135	131	97,0%

W roku 2013 skontrolowano 8,1% placówek publicznych i 91,9% placówek niepublicznych. Spośród ogółu skontrolowanych obiektów w 21,6 % stwierdzono zły stan sanitarny. Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno - technicznego i sanitarno – higienicznego pomieszczeń, nieprawidłowej gospodarki odpadami, nieprzestrzegania procedur postępowania z czystą i brudną bielizną, braku opracowanych procedur zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 14.

Tab. 14 Ocena stanu sanitarnego podmiotów leczniczych w 2013r. w mieście Kaliszu

Podmioty lecznicze		m. Kalisz
<i>Lecznictwo zamknięte</i>		
Szpital	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	2
Zakład opiekuńczo- leczniczy	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
<i>Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne</i>		
Publiczne	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	32
	Stwierdzono zły stan sanitarny	6
<i>Ogółem</i>	<i>Skontrolowano</i>	34
	<i>Stwierdzono zły stan sanitarny</i>	6

IV.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego

IV.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu

Podmiot leczniczy rozmieszczony w kilku obiektach, oddalonych od macierzystej jednostki. W 2013r. nastąpiło włączenie Pogotowia Ratunkowego w struktury Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego i przeniesienie do pomieszczeń przy ul. Poznańskiej 79 oraz Toruńskiej 7. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

W 2013r. w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przeprowadzono 2 kontrole stanu sanitarnego, 1 kontrolę w związku z interwencją dot. oddziału psychiatrycznego, 1 kontrolę tematyczną dot. stanu sanitarnego pracowni tomografii komputerowej, 1 kontrolę funkcjonowania Zespołu oraz Komitetu Kontroli Zakażeń Zakładowych, 1 kontrolę dot. przestrzegania procedur zapobiegania zakażeniom w stacji dializ i centralnej sterylizatorni oraz 17 kontroli sprawdzających wykonanie obowiązków decyzji oraz zaleceń pokontrolnych.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu – budynek przy ul. Poznańskiej 79

Spośród skontrolowanych oddziałów szpitala stan sanitarny oceniono jako zły w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny przy ul. Poznańskiej 79 w oddziałach: rehabilitacyjnym, stacji dializ, chorób wewnętrznych i gastroenterologii odcinek I D, chorób wewnętrznych odcinek II A i II B, zakładzie diagnostyki laboratoryjnej, zakładzie usprawniania leczniczego, szpitalnym oddziale ratunkowym, częściowo w zakładzie patomorfologii tj. w sali sekcyjnej a także ciągach komunikacyjnych: klatce schodowej, kondygnacji 01, zapleczu szpitalnym: holu prowadzącym do tunelu łączącego budynek szpitalny z budynkiem technicznym

Wpływ na ocenę negatywną w/w oddziałów i pomieszczeń ma ich stan techniczny i niedostosowanie do obowiązujących wymogów zawartych w przepisach. Szpitale przy ul. Poznańskiej 79 oraz przy ul. Toruńskiej 7 posiadają opracowany program dostosowawczy, który uzyskał opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z dn. 11.05.2012r. z terminem realizacji od 31.12.2013r. do dn. 31.12.2016r. Program dostosowawczy realizowany jest na bieżąco, ma na celu dostosowanie poszczególnych oddziałów i pomieszczeń szpitalnych do obowiązujących przepisów. Na chybienia techniczne stwierdzone w czasie kontroli kompleksowej rzutujące na stan sanitarny obiektu wydano decyzję administracyjną oraz decyzję w sprawie opłat za czynności kontrolne.

W roku 2013 ukończono remonty i oddano do użytku następujący oddziały:

- - *kardiologię* - zlokalizowany na kondygnacji 6 A i 6 D,
- - *neurochirurgię* - zlokalizowany na kondygnacji 9 C,

- - okulistykę – zlokalizowany na kondygnacji 9A,
- - pracownię endoskopową na kondygnacji 4 C

oraz przeprowadzono *termomodernizację budynku gospodarczego*.

Oddane do użytku po kompleksowym remoncie oddziały spełniają w pełni wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą z dnia 26 czerwca 2012 r.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu – budynki przy ul. Toruńskiej 7

Szpital mieści się w 3 budynkach, zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w oddziałach: obserwacyjno-zakaźnym dla dorosłych, ginekologicznym, psychiatrycznym oraz zapleczu szpitalnym. Na stwierdzone podczas kontroli uchybienia wydano 2 decyzje administracyjne oraz 2 decyzje w sprawie opłat za czynności kontrolne.

Stan techniczny nadzorowanej placówki przy ul. Toruńskiej w porównaniu do roku ubiegłego nie uległ poprawie.

KALMEDICA Sp. z o. o. ul. Częstochowska 71-75 w Kaliszu

Podmiot świadczy działalność leczniczą od dnia 01.01.2012 r. Znajduje się w budynku czterokondygnacyjnym. Obiekt usytuowany jest w budynku przystosowanym

dla osób niepełnosprawnych. Szpital wielospecjalistyczny, posiada 34 łóżka zabiegowe z zakresu: chirurgii dla dorosłych i dzieci, laryngologii, chirurgii urazowo – ortopedycznej, urologii, okulistyki oraz poradnie specjalistyczne: neurochirurgiczna, urologiczna, otolaryngologiczna, chirurgii urazowo - ortopedycznej, okulistycznej dla dorosłych i dzieci, leczenia zęza. Szpital posiada aktualny certyfikat jakości ISO.

Blok operacyjny składa się z 4 sal operacyjnych, funkcjonuje lokalna i podręczna sterylizatornia. Stan sanitarno - techniczny bardzo dobry.

Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie braku opracowanych procedur w zakażeniach: układu oddechowego, moczowego, miejsca operowanego, posocznicy oraz braku opracowanych wytycznych dot. stosowania profilaktyki okołoperacyjnej.

Wydano 1 decyzję administracyjną i 1 decyzję w sprawie opłat za czynności kontrolne.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS Kalisz ul. Zagorzynek 34

Zakład opiekuńczo - leczniczy posiada 39 łóżek usytuowanych w 11 salach chorych z łazienkami (1 łazienka wspólna dla dwóch sal chorych), tj. osiem sal 4-łóżkowych; dwie sale 2-łóżkowe i jedną salę 3-łóżkową.

Stan sanitarno - techniczny i sanitarno - higieniczny bardzo dobry. Podmiot ma zawartą umowę na usługi sterylizacyjne. Obiekt usytuowany jest w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada własną kotłownię gazową. W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne.

IV.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Szpital Zespolony im L. Perzyny ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia szpitala w wodę jest wodociąg sieciowy Kalisz. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz pod względem bakteriologicznym w 2013 r. była dobra. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę Szpitala są dwa zbiorniki retencyjne o pojemności 1000 m³ każdy. Ilość wody uzdatnionej w zbiornikach wystarcza na zaopatrzenie obiektu przez 4 doby.

Jakość wody pochodząca ze szpitala jest monitorowana na bieżąco (1 x w miesiącu). W 2013 r. nie odnotowano przekroczeń parametrów fizyko – chemicznych i mikrobiologicznych.

W minionym roku nie zanotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej, awarii instalacji wodociągowej oraz nie prowadzono modernizacji systemu zaopatrzenia obiektu w wodę.

Odprowadzanie ścieków

Ścieki pochodzące ze szpitala przy ul. Poznańskiej są odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej i nie podlegają dezynfekcji. Wyjątek stanowią ścieki pochodzące z zakładu patamorfologii oraz laboratorium (pracowni mikrobiologicznej), które po dezynfekcji trafiają do niezależnej instalacji z odstojnikiem, gdzie następuje ich uśrednianie.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz - Budynki Szpitala przy ul. Toruńskiej 7

Zaopatrzenie w wodę

Szpital jest zaopatrywany w wodę z sieci wodociągu Kalisz. W 2013 r. jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007r. Nr 61 poz. 417 z późn. zm.). W minionym roku nie badano wody pod kątem obecności bakterii z rodzaju Legionella.

Rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowi zbiornik wody o pojemności 50 m³ gromadzący wodę wodociągową, która poddawana jest dodatkowemu uzdatnianiu w szpitalnej stacji uzdatniania wody. Po uzdatnieniu woda magazynowana jest w zbiorniku wody uzdatnionej o pojemności 500 m³. Woda uzdatniana poddawana jest dezynfekcji poprzez dozowanie podchlorynu sodu. Ilość wody uzdatnionej w zbiorniku wystarcza na zaspokojenie potrzeb szpitala na okres 4 dób. Istnieje również możliwość podawania wody z sieci wodociągu kaliskiego z innego przyłącza z pominięciem zbiorników zapasowych i szpitalnej stacji uzdatniania wody.

W 2013 r. nie odnotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej, awarii instalacji wodociągowej oraz nie przeprowadzano modernizacji systemu zaopatrzenia.

Odprowadzenie ścieków

Ścieki ze szpitala są odprowadzane do miejskiego systemu kanalizacji zbiorowej. W 2012 r. zastosowano w obiekcie rozdział kanalizacji deszczowej i bytowo-gospodarczej. Ścieki z Oddziału Zakaźnego przed wprowadzeniem do kanalizacji poddawane są dezynfekcji, przy wykorzystaniu podchlorynu sodu, dawkowanego automatycznie.

KALMEDICA s.c. 62-800 Kalisz, ul. Częstochowska 71-75

Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę Szpitala jest wodociąg sieciowy w Kaliszu. W 2013 r. nie przeprowadzono badań jakości wody w obiekcie. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę są 4 zbiorki polietylenowe ELBI, każdy o pojemności 2000 l.

Odprowadzenie ścieków

Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacyjnego.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS Kalisz ul. Zagorzynek 34

Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w Kaliszu. W 2013 r. nie przeprowadzono badań jakości wody w obiekcie. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest zapasowy zbiornik wody o objętości 10 m³.

Odprowadzenie ścieków

Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacji miejskiej.

IV.2.3. Komory dezynfekcyjne

W szpitalu przy ul. Poznańskiej 79 zlikwidowano komorę dezynfekcyjną. Łóżka we wszystkich szpitalach są dezynfekowane i myte na salach chorych.

IV.2.4. Sterylizacja

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz

Szpital posiada w swojej strukturze centralną sterylizatornię oraz 2 podręczne sterylizatornie spełniające wymagania obowiązującego do grudnia 2006 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 16, poz. 985 z późn. zm.).

Najbardziej popularną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie oraz sterylizacja plazmowa sprzętu termolabilnego.

Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji przedstawia tabela 15.

Tab.15. Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu

Nazwa	Typ	Rok produkcji	Producent
Steryliizator parowo-formaldehydowy	GE 2612 ERC-2	1999	Getinge
Steryliizator parowy Getinge	HS 6613EM-2	2005	Getinge
Steryliizator plazmowy	STT-RRAD 100S	2008	Johson- Johson
Steryliizator parowy pionowy	ASV	1986	„brudny” lab. mikr.
Steryliizator parowy pionowy	ASV	1989	„czysty” lab. mikr.
Steryliizator parowy STATIM 7000	STATIM 7000	2013	okulistyka

KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu przy ul. Częstochowskiej 71-75

Zakład posiada w swojej strukturze lokalną sterylizatornię oraz 1 podręczną sterylizatornię na bloku operacyjnym. Wyposażenie w sterylizatory: sterylizatory parowe 5 sztuk typu MELAG (rok produkcji 2011- 4 sterylizatory i 1 sterylizator z 2012r.).

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS w Kaliszu ul. Zagorzynek 34

Zakład zawarł umowę na wykonywanie usług sterylizacyjnych w dniu 01.01.2013 r. z KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71-75.

W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. W związku z powyższym szpitale nie są objęte rutynową kontrolą zewnętrzną procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

IV.2.5. Żywnienie pacjentów w szpitalu

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz

W 2013 r. w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Perzyny w Kaliszu prowadzono nadzór nad żywieniem pacjentów. Szpital korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy Handlowo – Usługowej Dymarczyk i Górczyński s.c. Kalisz ul. Częstochowska 61. Przygotowywanie posiłków odbywa się w pomieszczeniach gimnazjum nr 9 w Kaliszu ul. Hanki Sawickiej 22-24. Posiłki pakowane są w gimnazjum w naczynia jednorazowe, przewożone specjalistycznym samochodem i rozdzielane na poszczególne oddziały.

W gimnazjum w zakresie żywienia stosuje się zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz systemu HACCP. Opracowane są wymagane instrukcje, procedury, prowadzone są rejestry i zapisy z zakresu tych praktyk.

Ocena sanitarna kuchni mlecznych zlokalizowanych na oddziałach noworodkowych i niemowlęcych, w których przygotowywane są posiłki dla niemowląt – posiłki mleczne, mieszanki mleczne, kaszki, kleiki odtwarzane z gotowych produktów sypkich, zupy jarzynowe oraz herbatki z glukozą lub cukrem wypadła pozytywnie. Z uwagi na zmniejszającą się liczbę dzieci karmionych sztucznie, do karmienia używane były gotowe preparaty płynne w jednorazowych opakowaniach z jednorazowym smoczkiem. Mieszanki mleczne przygotowywane były bezpośrednio przed karmieniem. Mieszanki mleczne przygotowywane były wg opracowanych procedur ściśle przestrzeganych przez

pracowników kuchni mlecznych. Stan sanitarno-techniczny kuchni mlecznej zapewniał prawidłowe warunki do przygotowywania pokarmu dla noworodków i niemowląt.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej „SALUS „ul. Zagorzynnek 34

Żywienie pacjentów odbywa się w systemie cateringowym - posiłki przygotowywane są i dostarczane przystosowanym transportem w odpowiednich naczyniach z Restauracji MARGO Kalisz ul. Łódzka 151.

KALMEDICA sp. z o o ul. Częstochowska 71/75

Żywienie w formie cateringu, posiłki dostarczane są na zasadzie indywidualnych potrzeb pacjenta, telefonicznie z różnych restauracji.

IV.2.6. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie postępowania z odpadami komunalnymi. Odpady zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką).

Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” S. A., ul. Bażancia 1A 62-800 Kalisz - (dotyczy Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79 oraz Toruńskiej 7) na składowisko odpadów komunalnych. W szpitalach prowadzi się ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny posiada decyzję w sprawie pozwolenia na wytwarzanie odpadów wydaną przez Prezydenta Miasta Kalisza z dn. 12.01.2006r. o Nr WSRK. 7664-01/06 ważną do dn. 31.12.2015r. wraz z aneksem z dn. 20.04.2010r Nr WSRK. 7664-9/10 .

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Szczątki pooperacyjne i po zabiegowe z bloku operacyjnego, oddziału położniczo-ginekologicznego i prosektorium składowane są w odpowiednich pojemnikach w brudownikach, oznakowane i transportowane do zamrażarek, gdzie przechowywane są do czasu odbioru i wywozu do unieszkodliwienia termicznego. Odbiorem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów medycznych zajmuje się Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych Sp. z o. o. ul. Sulańska 11, 62-510 Konin - umowa z dnia

26.03.2012r. ważna do dnia 31.03.2015r. Odbiorca posiada zezwolenie w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania i transportu odpadów wydane decyzją Wojewody Wielkopolskiego o Nr SR.V- 2..6620-183/07 ważne do dn. 20.12.2016r. Karty przekazania odpadów oraz karty ewidencji odpadów dostępne są do wglądu w Dziale Logistyki.

Do odbioru odpadów medycznych używane są pojemniki typu 2401, które są codziennie dezynfekowane przez Zakład Utylizacji Odpadów w Koninie.

KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71 – 75

Odpady medyczne ze szpitala KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71 – 75 odbiera, transportuje do miejsca utylizacji firma Transport i Utylizacja Odpadów Medycznych EKOMED – Piotr Wojciechowski 62-800 Kalisz ul. H. Sawickiej 60, umowa nr 303 z dnia 02.01.2012r. Szpital posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów z dnia 17.07.2012 r. nr WSRK.6221.18.2012 wydane przez Prezydenta Miasta Kalisz ważne do 18 lipca 2022r.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS w Kaliszu ul. Zagorzynek 34

Odpady medyczne odbiera i transportuje do miejsca utylizacji firma PHU EPAK ul. Górnośląska 77/80 62-800 Kalisz, umowa z dnia 26.01.2010r. nr 510/10. Podmiot leczniczy posiada zatwierdzony program gospodarki odpadami z dnia 14.11.2012r. nr WSRK.6230.15.2012 ważny do 14.11.2022r.

IV.2.7. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną we wszystkich 3 w/w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach. Usługi pralnicze w nadzorowanych podmiotach leczniczych świadczy Firma Usługowo - Handlowa MEDIJ 63-830 Pępowo ul. Kobylińska 12.

Stwierdzone uchybienia: w jednym podmiocie przechowywano czystą bieliznę w szafie w sali chorych.

IV.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego

W Kaliszu w 2013 r. świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielały przychodnie i poradnie (183 podmioty). Nadal stwierdza się dużą zmienność podmiotów (zamykanie i otwieranie nowych działalności). Obiekty realizują programy dostosowawcze mające na celu dostosowanie placówek dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Skontrolowano stan sanitarny 34 placówek lecznictwa ambulatoryjnego. Wśród zwizytowanych placówek zły stan sanitarny stwierdzono w 6 podmiotach tj. w 17,6% skontrolowanych zakładów. Zawarte w protokołach kontroli uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno-technicznego obiektów oraz braku funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, braku gromadzenia informacji o zakażeniach szpitalnych i czynnikach alarmowych oraz nie prowadzenia rejestru zakażeń szpitalnych czynników alarmowych.

W roku 2013 wydano 5 decyzji administracyjnych, 6 decyzji w sprawie opłat za czynności kontrolne. Nałożono mandat karny..

IV.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości stwierdzono w 2 placówkach leczniczych (5,9% skontrolowanych) i dotyczyły: braku opracowanej procedury postępowania z czystą i brudną bielizną, prania brudnej bielizny we własnym zakresie, a także przechowywania odzieży roboczej pracowników wspólnie z odzieżą wierzchnią.

IV.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Na terenie miasta działa pięć specjalistycznych firmy zajmujących się transportem odpadów medycznych:

1. Transport i Utylizacja Odpadów Medycznych „EKOMED” Piotr Wojciechowski, ul. H. Sawickiej 60, 62-800 Kalisz;
Nr zezwolenia na transport – WSRK. 7667-22/07, wydane –decyzją Prezydenta Miasta Kalisza , ważne do 31.12.2017r.
2. Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych sp. z o.o., ul. Sułańska 11, 62-510 Konin;
Nr zezwolenia na transport –SR.V- 2.6620-183/07, wydane –decyzją Wojewody Wielkopolskiego, ważne do 20.12.2016r.
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „HYGEA” Czesław Golik, ul. Szkolna 21, 64-720 Lubasz;
Nr zezwolenia na transport – znak OS..6233.36.2012.KB wydane decyzją przez Starostę Czarnkowsko - Trzcianeckiego, ważne do 03.01.2023r.
4. P.H.U. „EPAK” ul. Górnośląska 77/50, 62-800 Kalisz;
Nr zezwolenia na transport – WSRK. 7667-20/07, wydane –decyzją Prezydenta Miasta Kalisza , ważne do 31.12.2017r.
5. P.P.H.U. „MARDO” Jolanta Janiak 62-580 Grodziec ul. Wiejska 15
Nr zezwolenia na transport – WO. 7648-201/08, wydane przez Starostę Konińskiego, ważne do 13.08.2018r.

IV.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybienia stwierdzono w 1 placówce (2,9% ogółu skontrolowanych). Stwierdzone nieprawidłowości to: brudne, zakurzone pomieszczenie porządkowe, brudna, zakurzona podłoga oraz szafki, szuflady w karetkie podstawowej, brak możliwości przechowywania na sucho sprzętu po zakończonym sprzątnięciu.

IV.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego

W 1 skontrolowanej placówce (2,9% ogółu nadzorowanych) stwierdzono nieprawidłowości: w pomieszczeniu porządkowym brak dozownika z środkiem dezynfekcyjnym. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń w większości skontrolowanych zakładów.

IV.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

IV.4. Praktyki lekarskie

W 2013 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 26 placówek (indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów, grupowa praktyka lekarska, grupowa praktyka lekarzy dentystów), stanowi to 5,6% ogółu placówek ujętych w ewidencji (465 podmiotów).

Ogółem jako niezadowolający oceniono stan sanitarny w 6 indywidualnych praktykach (23,1% skontrolowanych obiektów). Wydano 4 decyzje administracyjne oraz 9 decyzji w sprawie opłat za czynności kontrolne.

Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno - higienicznego: braku wentylacji grawitacyjno- kanałowej w gabinecie lekarskim i poczekalni, niewłaściwej powierzchni fotela siedzącego w gabinecie lekarskim utrudniającej dezynfekcję i mycie, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użycia (strzykawki) oraz braku procedur.

IV.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowość stwierdzono w 2 placówkach (7,7% skontrolowanych): brak procedur postępowania z brudną i czystą bielizną oraz nieprawidłowo przechowywana czysta bielizna w gabinecie lekarskim, brudna bielizna medyczna wielorazowego użytku prana we własnym zakresie.

IV.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości stwierdzono w 2 placówkach (7,7% ogółu skontrolowanych) i dotyczyły: braku opracowanej procedury postępowania z odpadami medycznymi, odpady medyczne przechowywane były na stanowisku pracy powyżej 72 godzin.

W stosunku do roku ubiegłego stwierdzono poprawę w zakresie ilości placówek posiadających zatwierdzony programu gospodarki odpadami.

Pozostałe placówki skontrolowane posiadały aktualną procedurę postępowania z odpadami medycznymi.

IV.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

W zakresie czystości pomieszczeń i porządku uchybień nie stwierdzono. W 1 placówce (3,9% ogółu skontrolowanych) stwierdzono brak procedury sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń oraz nieprawidłowo przechowywany sprzęt po zakończonym sprzątnięciu

IV.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

W 1 placówce (3,9% ogółu skontrolowanych) stwierdzono brak procedury dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego a także wyposażenie stanowiska mycia i dezynfekcji rąk w suszarkę do rąk.

Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

IV.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybienie stwierdzono w 1 placówce (3,9% ogółu skontrolowanych), a dotyczyło stosowania pojedynczych przeterminowanych strzykawek jednorazowego użycia.

IV.5. Praktyki pielęgniarstwa

W 2013r. Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 4 placówek (indywidualna praktyka pielęgniarstwa, grupowa praktyka pielęgniarstwa), co stanowi to 8,9% ogółu placówek ujętych w ewidencji - 45 obiektów. Skontrolowane obiekty nie budziły zastrzeżeń.

IV.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono. W użyciu bielizna jednorazowego użytku.

IV.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

IV.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

IV.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Nieprawidłowości w ocenie procedur dezynfekcyjnych nie stwierdzono. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

IV.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

W kontrolowanych placówkach stosowany jest sprzęt jednorazowego użytku. Nieprawidłowości nie stwierdzono

IV.6. Podsumowanie

1. W 2013 r. odsetek podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 22,9% i jest wyższy w porównaniu z rokiem 2012 (8,9%).
2. W roku sprawozdawczym 2013 jest wyższy w stosunku do roku ubiegłego, odsetek negatywnie ocenionych placówek niepublicznych i wynosi 7,8%.
3. Najwięcej zastrzeżeń budził stan sanitarny Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu, gdzie mimo prowadzonych w szerokim zakresie prac remontowych potrzeba poprawy stanu technicznego jest nadal duża. Poprawy stanu sanitarno-technicznego wymagają następujące oddziały: *Oddział chirurgii ogólnej i naczyniowej odc. B i C, Oddział otolaryngologii odcinek „A”, Oddział chirurgii twarzowo – szczękowej, Oddział Rehabilitacji i Zakład Leczniczego Usprawniania, Oddział Chorób Wewnętrznych II odc. A i B oraz I odc. C i D, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Oddział Psychiatryczny, Oddział obserwacyjno – zakaźny, Oddział położniczy odc. A oraz zaplecza szpitalne.*
4. Przedłużona do roku 2016 przez Ministerstwo Zdrowia realizacja programów dostosowawczych szpitali do obowiązujących przepisów, wymagać będzie od służb sanitarnych wnikliwego nadzoru w zakresie bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne.
5. Wszystkie placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami zakładowymi, nieprawidłowości w tym zakresie

stwierdzono sporadycznie i dotyczyły: braku procedury postępowania z narzędziami i sprzętem medycznym oraz braku procedury mycia i dezynfekcji narzędzi.

6. W obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych stwierdzono w 2 podmiotach brak przeprowadzania kontroli wewnętrznych.

V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

V.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

V.1.1. Struktura zatrudnienia

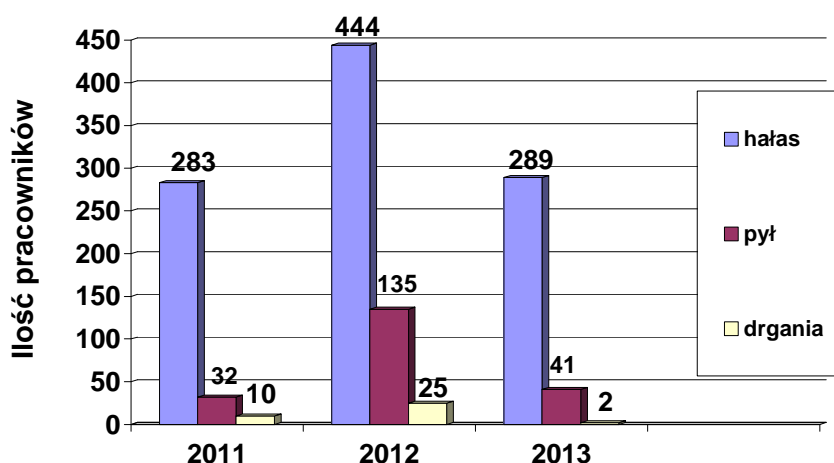
W roku 2013 w ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowanych było 166 zakładów, które zatrudniały ogółem 14480 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych - 134, co stanowi 81 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

V.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 12 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS i najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN. W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych pracowało ogółem 335 osób (tab. 16 i ryc. 9)

Tab.16. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2011 – 2013.

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
Zapylenie	2011	32	10		
	2012	135	26		
	2013	41	12		
Hałas	2011			283	90
	2012			444	84
	2013			289	86
Drgania, wibracje	2011			10	3
	2012			25	5
	2013			2	1

Ryc. 9. Ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach NDS i NDN w latach 2011 - 2013

Jak wynika z tabeli i wykresów liczba osób pracujących w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN w 2013r. zmalała w stosunku do lat poprzednich. Przeważająca większość to pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu powyżej obowiązujących norm.

V.1.3. Kontrole w ramach nadzoru.

W roku 2013 kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne, czynniki chemiczne oraz podmioty wprowadzające do obrotu substancje i preparaty chemiczne, w tym m.in. prekursory, produkty biobójczym i środki ochrony roślin.

Skontrolowano 107 zakładów zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego zatrudnionych pracowników, stan sanitarny zaplecza socjalnego i higieniczno – sanitarnego oraz na realizację zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także na sposób wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z wymogami UE oraz środków zastępczych. Ogółem przeprowadzono 117 kontroli.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 9 decyzji administracyjnych. Najwięcej uchybień dotyczyło braku pomiarów środowiskowych, braku wdrożonego systemu udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, stanu sanitarno– higienicznego pomieszczeń socjalnych dla pracowników oraz nieprawidłowości dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy zakłady stosowały środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie zakłady pracy wprowadzały hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń powodujących nadmierną emisję substancji szkodliwych do środowiska pracy.

V.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi stwierdzono, że w kontakcie z nimi zatrudnionych było 138 osób, w tym 42 kobiety (w stosunku do roku 2012 liczba ta zmniejszyła się o ponad 50%).

V.1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.

W ewidencji PSSE w Kaliszu w roku 2013 nie był zarejestrowany żaden podmiot leczniczy stosujący cytostatyki.

V.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W roku sprawozdawczym na terenie miasta Kalisza przeprowadzono 9 kontroli w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV i HIV). Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych prawdopodobnie było 1212 pracowników.

V.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi.

W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, preparatami biobójczymi oraz w zakresie produkcji i stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono w zakładach w Kaliszu 81 kontroli.

Kontrolą objęto następujące typy zakładów: hurtownie, sklepy wielkopowierzchniowe oraz producentów i dystrybutorów preparatów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin niebezpiecznych, a także zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia, sprawdzono również warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych.

Podczas kontroli pouczano pracodawców o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na zawartość etykiety wprowadzanych substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz karty charakterystyki w związku ze zmianami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie miasta Kalisza zarejestrowany był 1 producent i 1 importer produktów biobójczych, oraz 5 wprowadzających do obrotu prekursorzy kategorii II i III. Ponadto zarejestrowanych było 3 producentów substancji i mieszanin niebezpiecznych.

V.1.8. Nadzór nad środkami zastępczymi.

W roku 2013 PSSE w Kaliszu prowadziła 4 sprawy dotyczące wprowadzania do obrotu środków zastępczych przez osoby prywatne oraz 4 w związku z funkcjonowaniem sklepów oferujących je w sprzedaży. Ogółem przeprowadzono 8 kontroli. Do badania pod kątem zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi przekazano 61 próbek produktów. Wykryto następujące substancje wykazujące działanie psychoaktywne i spełniające założenia obowiązującej definicji środka zastępczego: brefedron, n-etylobufedron, PVP, 2-DPMP, UR144, XLR-11, AM 2201, pentedron, Izo-pentedron, 3,4-DMMC, etylofenidat, DMAA, etylon, dimetokaina, MDPV, MPPP; MPA, N-etolokatynon.

W 2013r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 8 decyzji w zakresie środków zastępczych:

- 5 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczących nałożenia kar pieniężnych na łączną kwotę 380 000 zł.
- 1 decyzję nakazującą wycofanie z obrotu i zatrzymanie produktów na okres nie dłuższy niż 18 miesięcy,
- 2 decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu produktów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, nakazujące wycofanie ich z obrotu oraz ich zniszczenie na koszt strony postępowania.

V.2. Choroby zawodowe

W roku 2013 wydano 3 prawomocne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (w 2012r. również 3 decyzje) oraz 2 decyzje o braku podstaw do jej uznania (w roku poprzednim 7 decyzji). Liczbę stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2011-2013 z uwzględnieniem ich rodzaju przedstawia tabela 17.

Tab. 17 Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2011-2013

<i>Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych</i>	<i>Rok</i>	<i>Liczba przypadków</i>
<i>Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat</i>	<i>2011</i>	<i>1</i>
	<i>2012</i>	<i>0</i>
	<i>2013</i>	<i>0</i>
<i>Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne</i>	<i>2011</i>	<i>1</i>
	<i>2012</i>	<i>0</i>
	<i>2013</i>	<i>0</i>
<i>Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2,i 3 kHz</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>
	<i>2012</i>	<i>1</i>
	<i>2013</i>	<i>0</i>
<i>Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>
	<i>2012</i>	<i>0</i>
	<i>2013</i>	<i>1</i>

<i>Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych</i>	<i>Rok</i>	<i>Liczba przypadków</i>
<i>Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>
	<i>2012</i>	<i>0</i>
	<i>2013</i>	<i><u>1</u></i>
<i>Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>
	<i>2012</i>	<i>2</i>
	<i>2013</i>	<i><u>1</u></i>

V.3. Podsumowanie

1. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) utrudnia ocenę narażenia na czynniki szkodliwe.
2. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych jest taka sama jak w roku poprzednim. Istnieją jednak coraz większe trudności z udowodnieniem zawodowego charakteru choroby, zwłaszcza w przypadku likwidacji zakładu pracy.
3. Kontynuowano nadzór nad substancjami i preparatami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi i środkami ochrony roślin. W wyniku przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pracodawcy podczas stosowania produktów chemicznych w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy.
4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Wszyscy pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne.
5. W roku 2013r, w ewidencji PSSE w Kaliszu znalazło się o 26 obiektów mniej niż w roku poprzednim, głównie z powodu likwidacji zakładów produkcyjnych oraz podmiotów wprowadzających do obrotu substancje i preparaty chemiczne.
6. Liczba osób ekspozowanych na czynniki rakotwórcze i mutagenne zmniejszyła się znacznie (z 285 do 138 osób) w porównaniu z rokiem poprzednim. Jest to wynikiem zmiany w przepisach, które wyeliminowały jako czynniki rakotwórcze czynniki biologiczne tj. wirus zapalenia wątroby typu B i C.
7. Największą trudnością w działaniach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego są sprawy dotyczące środków zastępczych, których sprzedaż prowadzona jest w różnych miejscach, w różnym czasie zarówno przez sklepy jak i osoby prywatne. Wybór odpowiedzialności administracyjnej dla ukarania sprawców czynów zabronionych związanych z wytwarzaniem lub obrotem dopalaczami, wydaje się być z założenia błędny i powinien podlegać podobnie jak narkotyki reżimowi prawa karnego.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

VI.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi

W 2013 r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży obejmowała swym nadzorem następujące placówki oświatowo- wychowawcze na terenie miasta Kalisza:

Tab.18. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w roku 2013

Rodzaj placówki oświatowo-wychowawczych	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
<i>Żłobki i kluby dziecięce</i>	8	330	12
<i>Przedszkola</i>	27	2883	37
<i>Szkoły podstawowe</i>	14	4901	24
<i>Gimnazja</i>	8	1418	11
<i>Licea ogólnokształcące</i>	2	22	4
<i>Zespoły szkół ogólnokształcących</i>	7	2435	9
<i>Szkoły policealne</i>	3	237	2
<i>Domy studenta</i>	1	74	1
<i>Uczelnie wyższe</i>	3	206	1
<i>Placówki letniego i zimowego wypoczynku</i>	18	1075	32
<i>Inne(światlice, szkoły językowe, ośrodki wychowawcze))</i>	20	907	18
Ogółem	112	14488	151

VI.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 7 placówkach. Uchybienia dotyczyły: zniszczonej stolarki drzwiowej; zagrzybienia na ścianach i sufitach w sanitariatach dla dzieci; zniszczonych urządzeń sanitarnych; brudnych ścian w pomieszczeniach do nauki, sanitariatach, szatniach i korytarzach; zniszczonej nawierzchni boiska szkolnego i placu rekreacyjnego. Na w/w nieprawidłowości wydano 7 decyzji administracyjnych, z czego 3 zostały wykonane.

W 2013r. oddano do użytku 4 nowe placówki oświatowo-wychowawcze, w tym: 1 żłobek, 2 niepubliczne przedszkola, 1 punkt przedszkolny. Zakończono rozbudowę przedszkola integracyjnego (oddano do użytku dodatkowe sale zajęć dla dzieci oraz pomieszczenia sanitarne) i trwa budowa szkoły podstawowej. Wszystkie nowo oddane do użytku placówki uzyskały pozytywną opinię sanitarną.

VI.3. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja

Na terenie miasta Kalisza wszystkie placówki są skanalizowane i zwodociągowane. We wszystkich placówkach zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów przypadających na 1 urządzenie sanitarne.

VI.4. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji

Na terenie miasta Kalisza 7 szkół posiada sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym, 9 szkół posiada zarówno sale gimnastyczne pełnowymiarowe oraz jak i sale rekreacyjno-zastępcze z zapleczem sanitarnym. Zaplecza sanitarne wyposażone są w ubikacje, szatnie, natryskownie. 12 szkół posiada wyłącznie sale rekreacyjno zastępcze, z których 4 są niewystarczające w stosunku do potrzeb (Szkoły Podstawowe nr 13, 23 oraz Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr 2 i nr 3). Uczniowie 4 szkół korzystają z hal sportowych.

Zajęcia wychowania fizycznego prowadzone są także na boiskach szkolnych (nadal obowiązuje decyzja administracyjna dotycząca doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego nawierzchni boiska szkolnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolny nr 2, ul. 25 Pułku Artylerii 4/8 w Kaliszu oraz decyzja dotycząca doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego nawierzchni placu rekreacyjno-sportowego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3, ul. Św. Michał 1 w Kaliszu). W ramach wychowania fizycznego zajęcia prowadzone są także na basenie.

VI.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu, lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy. W czasie przeprowadzonych kontroli oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Ogółem w tym zakresie skontrolowano 7 placówek - 31 oddziałów (3 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 1 zespół szkół). Meble niezgodne z wymogami ergonomii stwierdzono w 2 skontrolowanych placówkach. W sumie przebadano 692 dzieci, z czego 75 siedziało nieprawidłowo (11%). Niedostosowanie mebli do wzrostu dzieci było przyczyną braku ich zróżnicowania w salach lekcyjnych (min. 3 rozmiary mebli) oraz braku nadzoru wychowawcy nad prawidłowym rozsadzaniem dzieci w ławkach.

VI.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W ramach organizacji procesu nauczania oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 108 oddziałach 9 placówek. Stwierdzono niezgodne z zasadami higieny rozkłady w 14 oddziałach (13%) 2 zakładów nauczania. Nieprawidłowości dotyczyły nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia (zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynosi 2 godziny i więcej, zdwojenie godzin lekcyjnych z tego

samego przedmiotu). W celu wyeliminowania w/w nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

VI.7. Dożywianie w szkołach

W 2013 roku 29 placówek zostało skontrolowanych pod względem prowadzenia dożywiania. Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia tabela:

Tab. 19. Liczba i % dzieci korzystających z posiłków w roku 2013

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci	
	2012	2013	2012	2013
ROK				
pełne obiady	1540	1106	16	12,5
ciepłe posiłki jednodaniowe	783	574	8	6,5
napój (herbata)	3280	2451	34	27,8
Ogółem	5603	4131	58	46,8

Jak wynika z przedstawionych danych liczbowych w roku 2013 znacznie zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży korzystającej z posiłków serwowanych w szkołach, zarówno z obiadu jak i ciepłego napoju. Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez MOPS nieznacznie wzrosła (o 34 osoby) i wynosiła 972 uczniów).

VI.8. Opieka medyczna

Na terenie miasta Kalisza 20 placówek nauczania i wychowania posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej, które zapewniają opiekę pielęgniarską. Wszystkie gabinety wyposażone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Podczas kontroli nie wniesiono uwag zarówno do stanu technicznego jak i sanitarnego.

VI.9. Nadzór nad substancjami chemicznymi i preparatami niebezpiecznymi

Na 12 skontrolowanych szkół w tym zakresie 8 (67%) posiadało substancje i preparaty chemiczne. Niebezpieczne substancje chemiczne były oznakowane w sposób widoczny umożliwiający ich identyfikację, posiadały karty charakterystyki. Przechowywane były w zamkniętych pomieszczeniach odpowiednio oznakowanych.

W pracowniach chemicznych umieszczono regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. Podczas kontroli nie stwierdzono przeterminowanych substancji i preparatów chemicznych.

VI.10. Ocena warunków nauczania

Oceną higieny procesu nauczania w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012-2013 objęto 3 szkoły podstawowe funkcjonujące samodzielnie. Ocena dotyczyła kilku obszarów tj.: posiadanej infrastruktury, organizacji posiłków, organizacji czasu, czystości pomieszczeń.

W wyniku badań wszystkie 3 szkoły uzyskały ocenę bardzo dobrą (od 145-161 punktów). We wszystkich skontrolowanych szkołach warunki do prowadzenia zajęć dydaktycznych były zadawalające: pomieszczenia szkolne utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym, wyposażenie i sprzęt w dobrym stanie technicznym, w salach lekcyjnych zapewniono oświetlenie naturalne z lewej strony w stosunku do tablicy, okna wyposażone w rolety lub żaluzje. W szkołach zapewniono uczniom możliwość pozostawiania części podręczników oraz przyborów szkolnych w wydzielonych szafkach lub półkach. Sale zabaw wyposażono w różnorodne zabawki utrzymane w dobrym stanie technicznym. W salach wydzielono kąpiki zainteresowań oraz kąpiki rekreacyjne.

Zajęcia z wychowania fizycznego w ocenianych szkołach podstawowych prowadzono w salach gimnastycznych lub rekreacyjno- zastępczych. Wszystkie placówki posiadają boiska szkolne. Gry i zabawy dla dzieci prowadzono także na świeżym powietrzu.

W skontrolowanych placówkach rozkłady zajęć lekcyjnych nie budziły zastrzeżeń: zajęcia rozpoczynały się o stałej porze, równomiernie rozłożone w poszczególnych dniach tygodnia, przerwy prawidłowe.

Badane szkoły zapewniały dzieciom możliwość spożywania posiłków w stołówkach szkolnych.

W pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę, urządzenia sanitarne sprawne technicznie. Pomieszczenia sanitarne wyposażono w suszarki lub ręczniki papierowe, mydło w dozownikach, papier toaletowy.

VI.11. Nadzór nad szkołami wyższymi

W Kaliszu funkcjonują 3 uczelnie wyższe (w tym 1 niepubliczna), które mieszczą się w 13 budynkach. W 2013r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 1 szkołę wyższą niepubliczną. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzono także kontrolę w 1 domu studenta, w którym zakwaterowano 74 studentów. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI.12. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2013 roku na terenie m. Kalisza przeprowadzono 32 kontrole w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży (32 turnusy), w tym:

- 3 turnusów zorganizowanych w obiektach świadczących usługi hotelarskie,
- 3 turnusów zorganizowanych w formie obozów pod namiotami ze stałą infrastrukturą komunalną,
- 26 turnusów zorganizowanych w miejscu zamieszkania (półkolonie).

Ogółem na terenie Kalisza wypoczywało 1055 dzieci i młodzieży.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono uczestnikom wypoczynku prawidłowe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

VI.13. Podsumowanie

1. W 2013 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 7 decyzji administracyjnych na poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektów, z czego 3 zostały wykonane. Uchybienia dotyczyły w szczególności stanu technicznego pomieszczeń.
2. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 2 mandaty karne.
3. Na terenie m. Kalisza realizowane są dwie inwestycje budowlane, które wpłyną na poprawę stanu sanitarno-technicznego placówek oświatowo-wychowawczych tj. budowa nowej Szkoły Podstawowej nr 13 przy ul. Kordeckiego 34 oraz rozbudowa UAM -Poznań Wydział Pedagogiczno-Artystycznego przy ul. Nowy Świat 28-30.
4. W 2013r. oddano do użytku 4 nowe placówki oświatowo-wychowawcze, które uzyskały pozytywną opinię sanitarną: żłobek i przedszkole przy ul. Długosza 15, niepubliczne przedszkole na Osiedlu Dobrzec i punkt przedszkolny przy ul. Kazimierzowskiej 34. Oddano także do użytku dodatkowe sale zajęć dla dzieci oraz sanitariaty w Przedszkolu Sióstr Felicjanek przy ul. Kordeckiego 3 w Kaliszu.
5. Brak zróżnicowania w salach lekcyjnych mebli szkolnych(min. 3 rozmiary) oraz brak nadzoru nauczycieli nad prawidłowym rozsadzeniem dzieci w ławkach był główną przyczyną niedostosowania ich do wzrostu uczniów.
6. Przyczyną nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych było nieprzestrzeganie zasad higieny pracy ucznia.
7. W roku 2013 znacznie zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży korzystającej z posiłków serwowanych w szkołach, zarówno z obiadu jak i ciepłego napoju.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

VII.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2013 r. w ewidencji zakładów żywnościowo-żywnieniowych w Kaliszu znajdowało się ogółem 1005 obiektów (w roku 2012 – 903):

- 89 obiekty produkcji żywności
- 549 obiekty obrotu żywnością,
- 166 obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 70 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 131 środków transportu żywności.

Liczba zewidencjonowanych obiektów w 2013 roku, w porównaniu z rokiem 2012 wzrosła o 102 zakłady. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 653 kontrole i rekontrole. Wydano 11 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, winnych zaniedbań ukarano 6 mandatami, na łączną kwotę 2700 zł. Zostały unieruchomione 3 obiekty. Pobrano 340 próbek żywności i przedmiotów użytku, z czego 28 kwestionowano.

Zakwestionowane próby dotyczyły nieprawidłowego znakowania artykułów spożywczych, przekroczenia dopuszczalnej liczby enterobakteriaceae oraz nieprawidłowej organoleptyki.

Tab. 20. Stan sanitarny obiektów wyrażony odsetkiem zakładów złych w latach 2011-2013.

ROK	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
<i>2011</i>	4,9
<i>2012</i>	2,3
<i>2013</i>	2,1

Na podstawie w/w danych liczbowych można by stwierdzić, że stanu sanitarnego zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz przedmiotami użytku utrzymuje się na tym samym poziomie jak w roku 2012. Odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym w 2013 r. wynosił 2,1 %.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, które wprowadzono do stosowania w 2004 r. z modyfikacjami w 2005 i 2006 r.

Tab. 21. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia w latach 2011-2013 wg MZ-48

Obiekty	% obiektów niezgodnych z wymaganiami		
	2011	2012	2013
Kioski spożywcze	7,7	1,7	0,9
Sklepy spożywcze	4,8	1,3	1,3
Piekarnie	4,3	-	10
Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	5,7	5,7	3,8
Magazyny hurtowe	2,5	-	2,7
Ciastkarnie	-	0,1	14,2
Zakłady żywienia zbiorowego- zamknięte	-	2,9	1,4

Nieznaczna poprawa stanu sanitarnego nastąpiła w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego oraz zamkniętego, jak również w kioskach spożywczych. Stan sklepów spożywczych w porównaniu z rokiem poprzednim utrzymuje się na tym samym poziomie, pogorszeniu uległy warunki sanitarno-higieniczne w piekarniach i ciastkarniach.

VII.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

VII.2.1. Sklepy spożywcze

W 2012 r. w ewidencji znajdowały się 343 sklepy spożywcze, z których skontrolowano 152, co stanowi (44,3%). Stwierdzono 2 obiekty niezgodne z wymaganiami arkusza ocen. Zarówno stan techniczny jak i porządkowy sklepów spożywczych jest zróżnicowany. W nowych, dużych sklepach spożywczych dobrze oceniano wyposażenie sal sprzedaży, zastrzeżenia dotyczyły natomiast zaplecza magazynowego tych sklepów, gdzie na niewystarczającej powierzchni składowano duże ilości artykułów spożywczych. Brak dostatecznej powierzchni magazynowej w sklepach uniemożliwiał zapewnienie prawidłowych warunków magazynowania i segregacji środków spożywczych. Wydano 1 decyzję, która dotyczyła poprawy warunków sanitarno-technicznych. Za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących zachowania czystości i porządku oraz higieny sprzedaży nałożono mandat karny.

Do badań laboratoryjnych pobrano 197 próbek środków spożywczych, z których 4 zakwestionowano za nieprawidłowe oznakowanie, co stanowi 14,2% ogółu liczby próbek. Od dwóch lat stan sanitarny sklepów spożywczych utrzymuje się na tym samym poziomie.

VII.2.2. Kioski spożywcze

W 2013r. wg ewidencji było 117 kiosków spożywczych. Nadzorem sanitarnym objęto 109 kiosków spożywczych, co stanowi 93,1%, w których przeprowadzono 109 kontroli. Wydano 1 decyzję administracyjną.

Dużym osiągnięciem Inspekcji Sanitarnej na przestrzeni ostatnich lat było wyegzekwowanie podłączenia kiosków do sieci wodno-kanalizacyjnej, co wpłynęło na poprawę ich stanu sanitarnego.

VII.2.3. Magazyny hurtowe

Nadzorem sanitarnym objęto 28 zakładów spośród 37 obiektów zewidencjonowanych. Przeprowadzono 154 kontrole sanitarne, z których większość związana była z oględzinami importowanych środków spożywczych. Pobrano 17 prób środków spożywczych, kwestionowanych nie było.

Stan sanitarno – techniczny magazynów uległ znacznej poprawie. Odsetek obiektów ocenianych negatywnie wynosił w 2013r- 2,7%. W ramach nadzoru wydano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej do WPWIS w Poznaniu.

VII.2.4. Piekarnie

Nadzorem sanitarnym objęto 10 zakładów spośród 10 zarejestrowanych. W 2013 r., w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpiło pogorszenie stanu sanitarnego w zakresie stanu technicznego pomieszczeń, co znajduje potwierdzenie w zwiększającym się odsetku obiektów ocenianych negatywnie (2011r. - 4,3%, 2012r. - 0%, 2013r-10%). Za zaniedbania higieniczne nałożono mandat karny.

VII.2.5. Ciastkarnie

Według ewidencji na terenie Kalisza znajduje się 8 zakładów ciastkarskich, z czego 7 zostało skontrolowanych. Przeprowadzono 10 kontroli . Z powodu złego stanu technicznego wydano 1 decyzję administracyjną o unieruchomieniu zakładu, nałożono mandat karny.

Do badań mikrobiologicznych pobrano 12 próbek wyrobów cukierniczych, z których żadna nie była kwestionowana.

VII.2.6. Przetwórnice owocowo-warzywne

W ewidencji zarejestrowanych zostało 14 przetwórnice owocowo-warzywnych, z czego 4 zostały skontrolowane. Łącznie przeprowadzono 8 kontroli, w trakcie których nieprawidłowości nie stwierdzono. Pobrano 10 próbek środków spożywczych z importu, kwestionowanych nie było

VII.2.7. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

W ewidencji na terenie Kalisza znajduje się 166 obiektów; z czego 78 zostało skontrolowanych. Ogółem ocenę zakładu niezgodnego z wymaganiami otrzymały 3 obiekty, co stanowi 3,8 % spośród ocenionych. Główne uchybienia to zniszczone urządzenia i sprzęt oraz zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń. Za zaniedbania natury sanitarno-higienicznej nałożono 3 mandaty karne.

Tab. 22. Stan sanitarny zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego w latach 2011 – 2013

Obiekty	2011		2012		2013	
	Liczba obiektów ocenionych	% obiektów niezgodnych	Liczba obiektów ocenionych	% obiektów niezgodnych	Liczba obiektów ocenionych	% obiektów niezgodnych
	<i>Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – ogółem</i>	44	0	52	1	23
Stołówki w przedszkolach	20	0	22	0	17	0
Stołówki szkolne	12	0	18	1	5	1
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3	0	3	0	0	0
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	0	0	0	0	0	0
Stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach	8	0	8	0	0	0
Stołówki w bursach i internatach	1	0	1	0	0	0

Jak wynika z tabeli stan sanitarno - techniczny uległ poprawie we wszystkich grupach obiektów, z wyjątkiem stołówek szkolnych. Na jedną z nich wydano decyzję unieruchamiającą. Za zły stan sanitarno-higieniczny nałożono 2 mandaty karne. Kilka stołówek prowadzi żywienie w systemie cateringowym.

VII.3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2013 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 29 środków transportu żywności. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych.

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

VII.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2013 r. laboratorium PSSE w Kaliszu zbadało ogółem 305 próbek krajowych środków spożywczych oraz 10 próbek z importu, z czego 28 zakwestionowano.

Tab. 23. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2011-2013

ROK	Próbki badanych środków spożywczych - RAZEM		W tym:	
	Ilość próbek zbadanych	% próbek zakwestionowanych	Krajowe	importowane
2010	333	0,9	333	0
2011	332	2,4	331	1
2012	315	8,8	305	10

Jak wynika z tabeli jakość zdrowotna środków spożywczych w 2013 r. w porównaniu z latami poprzednimi uległa nieznacznemu pogorszeniu. Zwiększyła się liczba kwestionowanych próbek krajowych środków spożywczych w stosunku do roku poprzedniego. Przyczyny kwestionowania środków spożywczych to: obecność bakterii Enterobacteriaceae w automatach do lodów oraz niewłaściwe oznakowanie.

Na terenie miasta Kalisza nie zakwestionowano natomiast żadnej próbki badanej w kierunku GMO (żywności zmodyfikowanej genetycznie). Nie odbiegała również od normy liczba mykotoksyn, pozostałości środków ochrony roślin, pozostałości azotanów w warzywach oraz produktach dla dzieci oraz zawartość substancji dodatkowych typu: sztuczne substancje słodzące, substancje konserwujące, barwniki, pozostałości furanu.

VII.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywnienia i Żywności bierze udział w systemie RASFF ds. zbierania i przekazywania informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych. W okresie roku sprawozdawczego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu otrzymał z Krajowego Punktu Kontaktowego i od Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych 37 zgłoszeń o niebezpiecznych produktach żywnościowych, przeprowadzono 60 kontroli, większość z nich dotyczyła monitorowania wycofywania kwestionowanych towarów ze sklepów lub hurtowni.

Do najczęściej występujących rodzajów zagrożeń otrzymywanych w ramach systemu RASFF w 2013 roku należały zanieczyszczenia chemiczne żywności. Najczęściej stwierdzano przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji kadmu, ołowiu, aflatoksyn, przekroczenie limitu formaldehydu, barwników, pozostałości szkodników. Przekroczenia stwierdzono w przedmiotach do kontaktu z żywnością, środkach spożywczych oraz owocach suszonych.

Na podstawie oceny ryzyka podejmowano działania zapewniające wyeliminowanie zagrożenia. Monitorowano wycofywanie produktów z rynku, podejmowano również działania wyjaśniające i działania zaradcze, stosownie do stanu faktycznego.

VII.6. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku

Na terenie Kalisza nie ma zakładów produkujących materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością. Nadzór nad przedmiotami użytku (opakowania do żywności) prowadzone były zgodnie z harmonogramem poboru próbek. Pobrano 3 próbki do badań w laboratorium WSSE w Poznaniu, z czego żadna nie była kwestionowana.

VII.7. Ocena sposobu żywienia

W 2013 roku sposób żywienia oceniono w 23 obiektach, gdzie dokonano teoretycznej oceny 23 jadłospisów. W badaniach nad sposobem żywienia główny nacisk położono na żywienie dzieci i młodzieży.

VII.8. Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu jest zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych.
2. Nieznaczna poprawa stanu sanitarnego nastąpiła w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego oraz zamkniętego, jak również w kioskach spożywczych. Stan sklepów spożywczych w porównaniu z rokiem poprzednim utrzymuje się na tym samym poziomie, pogorszeniu uległy warunki sanitarno-higieniczne w piekarniach i ciastkarniach.
3. Przeważająca większość przedsiębiorców branży spożywczej wdraża system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).
4. W nadzorowanych obiektach (1005) przeprowadzono 653 kontrole i rekontrole . Wydano 11 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, winnych zaniedbań ukarano 6 mandatami. We wszystkich przypadkach kontrole sprawdzające wypadły pomyślnie tzn. wszystkie uchybienia zostały usunięte.
5. 3 obiekty żywnościowe (automaty do lodów) zostały unieruchomione.
6. Do badań pobrano 340 próbek żywności i przedmiotów użytku, z czego 28 kwestionowano ((obecność bakterii Enterobacteriaceae, nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych)
7. W 2013r. podobnie jak w ubiegłych latach, pracownicy PSSE w Kaliszu dokonali 98 oględzin środków sprowadzanych z zagranicy, z krajów Unii Europejskiej; uchybień nie stwierdzono.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2013 roku przez PPIS wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W 2013 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- zmniejszenia zawałów serca i udarów mózgu,
- profilaktyki raka piersi,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- promocji zdrowego stylu życia.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 76 804 osób.

W roku 2013 na terenie miasta Kalisza realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. realizacja krajowych programów edukacyjnych:

„*Moje Dziecko Idzie do Szkoły*” skierowany dla grup przedszkolnych (5,6-latki), uczniów klas „O”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez:

- podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych,
- zainteresowanie rodziców zdrowiem ich dzieci i czynnikami wpływającymi na jego zachowanie,
- przekonanie rodziców o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu, środowisku szkolnym.

„*Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce*”

Od 2007 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem działań w ramach Narodowego „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” na lata 2010 – 2013. W ramach profilaktyki palenia tytoniu Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kaliszu podejmuje następujące zadania, w tym:

- **„CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów,
- **„NIE PAL PRZY MNIE, PROSZĘ”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych
- **„ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE”** – program edukacji antytytoniowej dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów.

Projekt „Odświeżamy nasze miasta. Tobacco Free Cities. TOB3CIT”, - celem była ochrona zdrowia mieszkańców Polski przed szkodliwym działaniem dymu tytoniowego.

„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”, który określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami Krajowego Programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, rozszerzanie sieci punktów wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce z HIV/AIDS; poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki HIV, pomocy zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!” - inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej.

Projekt „Bądźmy zdrowi - wiemy, więc działamy” jest to projekt informacyjno - edukacyjny skierowany do dzieci klas „O” oraz gimnazjalistów, mający na celu zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - celem projektu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.

2. realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu** (31 maja)
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (trzeci czwartek listopada)
- obchody **Światowego Dnia AIDS** (1 grudnia)
- comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- szkolenia i narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, a także szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej,
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- wypożyczanie materiałów dydaktycznych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluacja.

Na terenie miasta Kalisza w 2013 roku przeprowadzono 36 narad z 154 osobami, 2 szkolenia dla 75 osób, 49 wizytacji placówek, w tym 2 wizytacje szpitali, podczas których dokonano 158 ocen realizacji interwencji programowych.

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 22 295 materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, kolorowani) oraz 857 gadżetów (tj. smycze do telefonów, odbłaski, długopisy, ołówki, torby).

Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie miasta.
2. W roku 2013 na terenie miasta Kalisza realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono 4 akcje oraz kampanie społeczne.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 76 804 osób.

4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 22 295 materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, kolorowanki) oraz 857 gadżetów (tj. smycze do telefonów, odblaski, długopisy, ołówki, torby)
5. Jedno przedszkole z terenu miasta Kalisza odmówiło realizacji programu edukacyjnego „Moje Dziecko idzie do szkoły” proponowanego przez pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, a tym samym zrezygnowało z materiałów edukacyjnych dla dzieci i rodziców, które są bezpłatne.

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, zakładów utylizacji odpadów, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie miasta. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w Kaliszu, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie nie uzgodniono żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu. W drodze postanowienia uzgodniono warunki zabudowy i zagospodarowania terenu w ilości 1 oraz nie uzgodniono warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla 1 inwestycji.

Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008r. (Dz. U. z 2013r. poz. 1235) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane. W związku z planowanymi inwestycjami wydano 4 opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu na środowisko i jego zakresie (np. terminal kolejowo-kontenerowy przy ul. Obozowej, obiekty handlowe i usługowe przy ul. Stawiszyńskiej). W 12 przypadkach odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu dla planowanych inwestycji (np. przebudowa ulic: Wrocławskiej, Górnośląskiej, Harcerskiej, Poznańskiej, stacje paliw przy ul. Podmiejskiej, Wrocławskiej, Godebskiego, rozbudowa zakładu cukierniczego przy ul. Majkowskiej).

W 2013r. wydano w drodze opinii sanitarnych 3 uzgodnienia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (np. stacja paliw przy ul. Obozowej, przebudowa ulic Górnośląskiej, Harcerskiej, Poznańskiej, demontaż samochodów przy ul. Przybrzeżnej).

W minionym roku PPIS w Kaliszu uzgodnił 33 dokumentacje projektowe, wszystkie uzyskały pozytywną opinię. Przeprowadzono 99 wizji lokalnych

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydał 29 decyzji dotyczących spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Uczestniczył 73 razy w oddaniu do użytku obiektów budowlanych. Były to następujące obiekty: żywnościowe, lokale gastronomiczne zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, apteki, gabinety lekarskie, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przedszkola, hale produkcyjne.

X. Wnioski.

Oceniając stan sanitarny miasta Kalisza można jednoznacznie stwierdzić, iż jest zadawalający i nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy podjąć następujące działania:

1. prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych,
2. sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego,
3. prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi,
5. wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności,
6. sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach,
7. zapobiegać powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej,
8. prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy,
9. przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych, a tym samym sprawować nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3,
10. sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,
11. realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego,
12. sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji

przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu kaliskiego,

13. inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodne z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną powiatu kaliskiego,
14. kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.